

Војнопензионерске теме и дилеме

ДА НАМ СВИМА БУДЕ БОЉЕ

Очување и унапређење животног стандарда војних пензионера у погледу заслужених месечних примања, стамбеног обезбеђења, здравственог осигурања и свих осталих фактора, приоритет је у раду УВПС и с тим у вези готово свакодневно се чине велики напори. Поред помака по принципу корак по корак, остварени су и крупнији резултати, којих су свесни пензионисани подофицири и официри.

Пензије које ће војни осигураници примити 4. фебруара биће увећане за 12,1 одсто. Наиме, крајем минуле године измењен је и допуњен Закон о пензијском и инвалидском осигурању који предвиђа нови начин усклађивања пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања. Тиме је ојачана веза између економског развоја земље и раста стандарда корисника пензија.

Како се саопштава из Републичког Фонда ПИО, пензије ће се увећавати у зависности од учешћа нето пензија и увећања уз пензију у бруто домаћем производу, чија висина одређује да ли ће пензије бити усклађене према кретању зарада, потрошачких цена или по швајцарској формули. С обзиром да је обрачунато учешће нето пензија и увећања уз пензију у БДП 9,3 одсто, дакле ниже од 10 одсто, од јануара 2023. године пензије и остала права из пензијског и инвалидског осигурања увећане су у проценту промене просечне зараде, односно за 12,1 одсто.

„У односу на децембар 2021. пензије ће у 2023. години бити веће за укупно 28,9 одсто. Већи приходи Фонда у наредној години омогућиће и издвајање више средстава за побољшање друштвеног стандарда пензионера, тако да ће за бесплатан опоравак пензионера у бањама, за културно-спортске манифестације и пакете солидарне помоћи у 2023. бити издвојено 698,4 милиона динара, што је за 7,5 одсто више него у 2022. године“, објашњава Ређа Огњеновић, заменик директора Фонда.

Просечна новембарска пензија, након ванредног увећања од 9 одсто, износи 33.742 динара, а након јануарског повећања од 12,1 одсто износиће око 37.825 динара.

И када су корисници пензија помислили да су усклађивањем месечних примања барем донекле решили финансијске недаће, као што се и очекивало, произвођачи хране и друге робе широке потрошње, стрпљиво су чекали увећање пензија, како би надзидали цене. Сведоци смо свакодневног гунђања пензионера у маркетима и другим продавницама прехранбених артикала, када их дочекају нове цене у односу на оне којима су испратили претходни дан.

Битка за очување личног стандарда и друштвеног статуса, у Удружењу војних пензионера Србије има апсолутни приоритет у активностима Скупштине, Главног одбора и Извршног одбора УВПС.

Сарадња УВПС са ВЈ и МО у протеклом периоду била је успешна, како на највишем нивоу, тако и на нивоу општинских и градских организација УВПС са јединицама ВС и институција МО

У згради Министарства одбране 23. јануара одржан је састанак представника Управе за традицију, стандард и ветеране

са делегацијом УВПС у вези са досадашњом сарадњом и будућим заједничким активностима. Састанак је отворио пуковник Драган Милковић, начелник Управе, а у разговорима су још учествовали потпуковник Саша Ристић, начелник Групе за ветеране и референт Билјана Шљиванчанин. Делегацију УВПС сачињавали су председник Љубомир Драгањац, председник Извршног одбора ГО Зоран Вучковић и главни и одговорни уредник гласила „Војни ветеран“ Звонимир Пешић.

На почетку обраћања, председник УВПС Љубомир Драгањац захвално је Министарству одбране, Генералштабу и јединицама ВС на помоћи које пружају како би се одвијале одређене активности Удружења. Реч је понајвише о коришћењу инфраструктуре без које би се веома отежано испуњавали планови рада.

Сарадња је нарочито дошла до изражаја када се у време пандемије вируса корона и забране кретања за војне пензионере старије од 65 година припадници МО и састава ВС помогли у набавци лекова. Управа за традицију стандард и ветеране (УТЦВ), на пример, организовала је спортисте из Војне академије да посету пензионере у њиховим становима, да преузму здравствене легитимације, оду код изабраног лекара и у апотеку, а онда да донесу старијим колегама потребне лекове за хроничне болести. Чак су се и поједини запослени у УТЦВ такође укључили тако што су одлазили на пријављене адресе узимали здравствене легитимације и одрадили здравствено процедуре све до испоруке лекова. Слично се догађало и у гарнизонима, односно јединицама широм Србије, чиме су припадници система одбране исказали бригу у односу на војне пензионере.

УВПС очекује од Министарства одбране, како је рекао председник Драгањац, да подржи изједначавање корисника војне пензије у висини месечних примања. У ранијем периоду (до 2008. године) на основу закона подофицири, официри су одлазили у пензију са 85 одсто пензије у односу на последњу плату. То је праведно са становишта специфичности и тежине професије коју су обављали током деценија ревносног служења за потребе државе. Ексклузивно занимање (у смислу одговорности, тежине послова, важности за државу и других атрибута), као и у огромној већини земаља света, мора да буде вредновано на одговарајући начин.

Тренутно у редовима војних пензионера је најмање четири категорије оних истог чина и положаја који примају разнолике висине пензија. Разлике су у појединим чиновима и платним групама чак до 30.000 динара. То, разуме се, код војних пензионера ствара незадовољство. Док је пензијско и инвалидско осигурање професио-

налних припадника система одбране било у оквиру Фонда за СОВО, таквих аномалија није било. Ако је Фонд за СОВО успешно обављао мисију од готово четири деценије и није правио разлике између војних пензионера истог чина и положаја, сматрамо да би Министарство одбране, пре свега због будућих војних пензионера, требало да се избори да се ПИО војних пензионера врати у Фонд за СОВО. Тек враћањем на место које припада ПИО, моћи ће да се одговарајућим потезима „испеглају“ постојеће разлике.

Просечна војна пензија у односу на просечну војну плату износи око 60 одсто од плате. Новим повећањем плата активним припадницима од 25 одсто, почев од 1. јануара ове године, пензије ће значајније заостајати за платама. И без тог повећања, занимљиво је да је плата заставника прве класе већа од пензије пуковника. С правом се поставља питање да ли је то праведно?

Војни пензионери су веома незадовољни поделом станова по принципу „брзи прсти“. Тим начином обезвређен је систем који је пажљиво и балансирано грађен више деценија. Према тим схватањима, не могу да се у свему изједначе почетници и они који су у пензији већ 30 година (плус четири деценије раног стажа), а да до данашњег дана нису решили свој стамбени проблем.

На то треба указати Влади Републике Србије, јер додела стана не сме да буде по принципу неке врсте лутрије. Ем што део војних пензионера није вичан у баратању рачунарима, проблеми се јављају и у откупу станова јер пензионери не могу, због старосне доби, да добију комерцијалне кредите на 20 или 30 година. Електронске ранг-листе, теоретски гледано, могу и да се изиграју, па да се стан подели и онима који су се пласирали на крај листе. Посебно је неправедно то што самац може да добије троипособан стан, а да пензионеру са петочланом породицом припадне гарсоњера или једнособан стан. Очекује се од Министарства одбране да се, приликом утврђивања буџета, сваке године избори за средства од којих ће се изградити више станова. Они би се додељивали по одредбама Стамбеног правилника.

Ове године УВПС обележава 30 година од оснивања и постојања. Тај јубилеј биће обележен широм Србије, а и на централном нивоу, у Београду средином септембра. Очекује се и учешће више иностраних делегација војних пензионера из региона. Удружење очекује значајну подршку и помоћ од Министарства одбране и Војске Србије.

Звонимир ПЕШИЋ

Клуб генерала упутио писмо председнику Вучићу

ПРЕГОВОРИМА И МИРНИМ ПУТЕМ ДО РЕШЕЊА

Поводом актуелних догађања у вези са Косовом и Метохијом, Клуб генерала и адмирала Србије упутио је отворено писмо председнику Републике Србије Александру Вучићу следеће садржине:

„Клуб генерала и адмирала Србије, као ванстраначко струковно удружење пензионисаних високих старешина наше војске, од којих је већина учествовала у одбрани од агресије НАТО-а 1999. године, поштује и подржава Ваше напоре за очување територијалне целовитости Републике Србије.

Подржавамо Ваше ставове да се проблеми у односима Београда и Приштине, који су настали незаконитим отимањем Косова и Метохије и арогантним настрјајима међународних моћника према Србији, решавају преговорима и мирним путем, у складу са међународним правом.

У преговорима се не смемо одрећи онога што нам је загарантовано. Основе за преговоре морају бити:

1. Устав Републике Србије, као највиши правни акт, којим су дефинисане границе и територија Србије;

2. Резолуција 1244 Савета безбедности УН, која је највиши међународно правно обавезујући акт, једногласно донет.

3. Потписани Споразум о формирању Заједнице српских општина, у складу са Уставом Републике Србије.

Ограђујемо се од ставова појединаца, међу којима има и наших колега, нечланова Клуба, представника појединих невладиних организација и група, чији су ставови супротни одредбама Устава Републике Србије.

Чини се да је за ову тешку ситуацију у којој се наша Србија, најбоље одражавају речи почившег патријарха Павла:

„Косово ће у 21. веку бити мера и провера свих нас. Не будемо ли достојни Косова, нећемо бити достојни ни свог земаљског постојања. Нестаћемо као да нас није било, а на нашем месту живеће неко други“.

Писмо је потписао председник Скупштине Клуба, генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић

Традиционално дружење

ЗБОР НА ДАН ЈНА

Чланови општинске организације УВПС Горњи Милановац и 2022. године обележили су „стари празник“ 22. децембар и тако наставили традицију дружења која траје од 2009. године, уз присуство представника Команде Центра за обуку везиста и информатичара из Г. Милановца.

Дружењу се одазвало 40 чланова, а жељу да дружење траје, израдила је већина чланова, имајући у виду да је све мање војних пензионера (за четири године је у вечност отишло 28 чланова, што је више 30 од-

сто бројног стања милановачког УВПС).

На пригодан начин одата им је пошта, сећајући се њиховог војничког живота и пензионерских дана.

Да је дружење више од јела, пића и забаве, показале су колеге из Београда, Пирота, Крагујевца, Чачка... који годинама долазе у Милановац на традиционално дружевање.

Уз добру музику и пригодну атмосферу, утврђен је договор да се поново виде идућег 22. децембра у још већем броју.

Р. Васовић

Министар Вучевић открио спомен-бисту хероју са Кошара потпуковнику Горану Остојићу

НЕУСТРАШИВИ РАТНИК

Потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић открио је 28. јануара у Бачком Добром Пољу спомен-бисту потпуковнику Горану Остојићу страдалом начелнику штаба 63. падобранске бригаде, заједно са Марином Остојић супругом страдалог хероја са Кошара.

Венац крај спомен-бисте положили су изасланик председника Републике и врховног команданта Војске Србије Милорад Вељовић, министар Вучевић у пратњи начелника Управе за људске ресурсе (Ј-1) Генералштаба Војске Србије бригадног генерала Сава Иришкића и команданта 63. падобранске бригаде бригадног генерала Ненада Зонића, чланови породице потпуковника Остојића, представници државних, покрајинских и локалних власти, представници Удружења ветерана 63. падобранске бригаде и многобројни грађани.

Обраћајући се присутнима, министар Вучевић рекао је да је част, понос, али и велика одговорност говорити пред „истинским јунацима који су часно испуњавали своју војничку заклетву“ и додао да су „слабе наше речи за њихова дела“ и да је тешко говорити о некоме „ко је био храбар и храбрији од најхрабријих, јунак над јунацима“.

Наша обавеза као држава Србија је да се ово никада не заборави и да немамо опет проток времена од готово 25 година, а да се не сетимо својих хероја или да то тихо и стидљиво говоримо или да покушају поново да нам избришу сећање и памћење на оно што смо и ко смо. Србија никада не сме да дозволи да се забораве сви јунаци и сви они који су се борили за грађане наше државе да бисмо ми данас могли слободно да причамо на свом језику, да бисмо могли слободно да живимо. Никада нећемо заборавити људе којима је љубав према Србији била изнад љубави према сопственим животима. Зато су њихови подвизи вечни, а њихова имена уклесана у име које најлепше звучи – Србија – нагласио је министар одбране.

Према његовим речима, потпуковник Горан Остојић Остоја био је један од најбољих младих официра у некадашњој Војсци Савезне Републике Југославије, а судбина је учинила да оде у вечност и легенду „као највећи патриота, див, јунак великог срца, најхрабрији међу најхрабријима“.

Погинуо је тог проклетог 28. јула 1998. године у рејону Јуничких планина, у близини надалеко чувене, сада и епископске, карауле Кошаре. Погинуо је командујући најбољима међу најбољима, својим војницима чувене и славом овенчане 63. падобранске бригаде. Погинуо је наш Остоја спречавајући илегално наоружавање шиптарских терориста и њихово убацивање из Албаније на Косово и Метохију – рекао је министар Вучевић и додао да је Остојић као начелник штаба 63. падобранске бригаде, био омиљен као старешина, неустрашиви ратник који је дао свој живот на олтар отаџбине покушавајући да из засезде извуче своје колеге, браћу и саборце, те поручио да његово родно Бачко До-

Споменик су открили супруга потпуковника Остојића Марина и министар Милош Вучевић

бро Поље, његов Врбас и цела отаџбина Србија не смеју никада да га забораве.

Министар одбране рекао је да за разлику од оних који су се стидели и ћутали о нашим јунацима, данас Србија поносно говори о истини, херојству, другарству, патриотизму, о Бици на Кошарама, и не само о њој, и одаје почаст страдалим јунацима.

Данас Србија јача своју војску, јер нема државе без снажне војске и више никада се неће поновити да неко административним мерама укида наше славне јединице, да неко одузима заставе 63. падобранској или 72. бригади, јер су те заставе овенчане њиховим победама и одликоване страдањем њихових припадника. Данас Србија, а сигуран сам и сутра, неће се одрећи ниједне јединице ни своје војске и својих јунака, јер је то обавеза и њихов аманет према нама. Србија је свесна да ће увек бити и рода и изрода, али никад неће дозволити да се баци љага или сенка прошлости на наше хероје. Снажно и поносно ћемо чувати нашу Србију. На то нас обавезује и Горан Остојић и многи други хероји који су страдали где год Срби живе – нагласио је министар Вучевић.

Како је истакао, „нећемо дирати туђе, али ћемо бранити слободну и независну Србију“.

Обележен Дан Медија центра „Одбрана“

СИМБОЛ ТРАЈАЊА СЛОБОДАРСКОГ НАРОДА

Свечаност поводом Дана Медија центра „Одбрана“ и 144 године војне штампе у Србији одржана је 24. јануара у Дому Војске Србије. Тим поводом, на свечаности су уручене награде најбољим сарадницима Медија центра „Одбрана“ и победнику конкурса за новинарску награду „Иван Марковић“.

Свечаности присуствовали су државни секретар у Министарству одбране Немања Старовић, саветник председника Републике Србије Дејан Савић, високе старешине Министарства одбране и Војске Србије и бројне званице из медија, културног и јавног живота. Обележавању Дана Медија центра „Одбрана“ присуствовала је и многобројна делегација УВПС коју је предводио председник Љубомир Драгањац.

Честитајући празник, државни секретар Старовић истакао је да у потрази за траговима војне мисли, као и за културом чији је центар пажње војни етос, традиција и реч, било да је записана у магазину или међу корицама војне литературе, пут нас неизоставно води у Дом Војске Србије, „јер, ова кућа, као јединствени монумент и сведочанство бивствовања војске у Србији, права је адреса за то трагање и својеврсни симбол трајања једног слободарског народа“.

Престоничка и шира културна јавност знају да се у овој свечаној сали догађају најпосећеније промоције књига јединог српског војног издавача, који из године у годину повећава број наслова и гради препознатљив имиџ на издавачкој мапи Србије, а да се за културна дешавања, којима обилује Дом Војске Србије, неретко тражи и место више – истакао је државни секретар Старовић.

Директорка Медија центра „Одбрана“ потпуковник Биљана Пашић

Он је додао да је управо овај дан прилика да се истакне да Медија центар „Одбрана“ чине људи „који посвећено раде свој посао, свесни значаја делатности која им је поверена“.

И као што, нарочито у тешким данима, одлучно поручујемо да је Војска Србије спремна да сваког тренутка заштити своје људе и отаџбину, тако данас с поносом можемо да изразимо задовољство што је и ова кућа спремна да изађе у сусрет свим задацима и изазовима који јој предстоје. А знамо да нису лаки, јер реч никада није била важнија нити скупља, јер брзо се шири, јако одјекне и далеко се чује. Зато мора да буде објективна, одмерена и јасна, да објасни и увери добронамерне. А опет јака и довољно гласно саопштена, за оне друге, како би остала брана у времену релативизације и покушаја ревизије историје и традиционалних вредности – нагласио је др-

жавни секретар у Министарству одбране и поручио да то знају „вредни људи колектива Медија центра „Одбрана“ и да су „спремни да остану на високом нивоу на који су нас навикли у годинама иза нас“.

Директорка Медија центра „Одбрана“ потпуковник Биљана Пашић осврнула се на годину за нама и нагласила да је историја војне штампе увек и историја времена у коме је настајала – значајно сведочанство о времену прошлом, као и о времену садашњем.

Зато данас, покушавајући да сажмем све што у току године ради Медија центар „Одбрана“ бирам реч видљивост. Јер, све што се у овој кући ради, у све три делатности – информативној, из-

давачкој и излагачкој, окренуто је јавности и видљиво је у сваком дану и претходне године – рекла је потпуковник Пашић и изразила понос што је магазин „Одбрана“ у години за нама други пут заредом добитник награде за најбољу фотографију објављену у европским војним часописима коју додељује Европска асоцијација војних новинара (ЕМПА) чиме је, како је истакла „још једном видљив значај „Одбране“ у европским оквирима“.

У Атријуму Дома Војске Србије уприличена је изложба „Главни уредници војне штампе 1879-2023 - од Ратника до Одбране“, на којој је представљено 68 главних и одговорних уредника *Ратника*, *Фронта*, *Народне Армије*, *Војске и Одбране*.

Медија центар „Одбрана“ обележава свој Дан као сећање на 24. јануар 1879. године, када је у Србији изашао први број војног листа „Ратник“, чију традицију наставља магазин „Одбрана“.

Овогодишњи добитници признања

Обележавање 29. годишњице од оснивања ГО УВП Новог Сада

ЗАДОВОЉНИ ПОСТИГНУТИМ

Представници домаћина са колегама из Земуна

У Новом Саду недавно је обележена 29. годишњица Градске организације УВПС. На почетку свечаности присутним члановима обратио председник Милорад Орељ који је поздравио представнике Војске Србије, затим председника Градског одбора РВС Новог Сада Ђокицу Петровића, председника Удружења ваздухопловаца Војводине Станка Шушњара, Јованку Чолак, народног посланика у Скупштини АП Војводина и председника СУБНОР-а града Милована Вујића. Из Земуна су дошли председник ОпОд УВПС Славко Дошеновић и секретар Трајче Митушев.

Градска организација војних пензионера у Новом Саду основана је 16. децембра 1993. године, након оснивачке скупштине УВПС која је одржана 16. септембра.

Распадом СФРЈ, а самим тим и ЈНА и доласком великог броја професионалних војних лица и војних пензионера са њиховим породицама из бивших република на територији Републике Србије, створили су се проблеми који су до тада били непојмљиви, а то је пре свега: губитак стана, остатак без имовине, губитак пензије, здравствено осигурање и низ других питања.

Све то је неминовно довело до идеје да се формира удружење које ће својим деловањем решавати настале проблеме.

У досадашњем раду Удружење је непрекидним радом и бригом за социјални статус војних пензионера потпуно или делимично решило већи број горућих животних питања.

-Истичем да смо ми једино удружење у Републици Србији које из чланарине издваја 40 одсто средстава за социјалну и хуманитарну помоћ. Тако је од 1. јануара до 30. новембра прошле године додељена помоћ за 220 чланова у износу од 5.633.000,00 динара, а од тога је у нашој градској организацији за 15 лица у износу од 428.000,00 динара, нагласио је Орељ.

У 2022. години Градска организација је реализовала више од 90% планских активности. Спроведени су редовни избори у Градској организацији, пружена је помоћ војним пензионерима који су се обратили канцеларији, а они се пре свега односе на решавање: стамбених питања, здравственог осигурања, накнаде трошкова становања, градског превоза, за учеснике борбених дејстава, стицање статуса борца, спомен-медаље и др. Организовано је пет излета. Остварена је сарадња са војним пензионерима из Тамишвара, Бања Луке, Пожареваца, Земуна и Новог Београда. Посебно се истиче излет у Бања Луку, где су их срдечно дочекали представници Удружења војних пензионера Републике Српске са председником Радом Вуковићем на челу.

Од тежишних питања, на нивоу удружења, посебно се издваја борба за повратак војних пензија из Републичког фонда ПИО у Фонд за СОВО, уз напомену да је измештањем војних пензија из фонда за СОВО у Фонд ПИО од 1. јануара 2008. године до сада дошло до знатног урушавања војних пензија, које су са 85% од последње плате, сада испод 60% од плате професионалних војних лица.

На крају свечаног дела скупа уручена су признања најистакнутијим члановима Градске организације и захвалнице за сарадњу организацијама и појединцима са којима смо исту остварили.

Повеља УВПС додељена је Ђуру Банићу, Плакета УВПС припала је Роси Грбић и Наташи Дела Кроче. Књигом је награђен Томислав Јаквљевић, а захвалница је уручена Рајку Мандићу.

Захвалнице Градског одбора додељене су Општинској организацији УВПС Земун, Миловану Вујићу, председнику СУБНОР-а Новог Сада и потпуковнику Драгану Димоском, начелнику ЦМО Нови Сад.

М. Бајић

Предлог за повећање новчаног износа за решавање стамбеног питања

У СКЛАДУ СА КРЕТАЊЕМ ЦЕНА

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је предлог Управи за традицију, стандард и ветеране за решавање стамбеног проблема следеће садржине:

„Од 2010 године корисницима војне пензије који су без стана дата је могућност да своје стамбено питање решавају и преко Фонда за СОВО (СВЛ. 32/2010), доделом бесповратног кредита у висини од 20.000 евра у динарској противвредности. По том основу до сада је своје стамбено питање решило око 2.500 војних пензионера. У последње време велики број војних пензионера изражава незадовољство на висину новчаних средстава и то са разлогом, имајући у виду да је цена квадрата у скоро свим градовима у Србији више од 1.500 евра, а посебно у Београду где се за тај износ не може купити ни 20 квадратних метара стамбеног простора.

С обзиром да се у последње две године подела станова, преко стамбеног органа МО, своди на неколико десетина, војни пензионери који у просеку чекају на стан више од 25 година и да су старосне доби преко 75 година, све више су заинтересовани да своје стамбено питање реше доделом бесповратног кредита од 20.000 евра. На овај начин одричу се станова већих структура који им по правилнику припадају, и чињенице да врло мали број може да реши стамбено питање доделом станова које реализује Влада РС за припаднике снага безбедности (тзв. јефтине станове), имајући у виду да банке не одобравају новчане кредите лицима преко 70 година живота.

Молимо вас да испољите утицај за покретање иницијативе преко Фонда за СОВО и министра одбране, како би се бесповратни кредит повећао на 30.000 евра.“

145 година Војне болнице Ниш

ВЕЛИКА ДЕЛА СЕ НЕ ЗАБОРАВЉАЈУ

Војна болница у Нишу обележава 145 година од оснивања и тим поводом је 20. јануара у Народном позоришту, одржана Свечана академија под називом „Велика дела се не заборављају“.

По речима управника Војне болнице др сци. мед. Вељка Милића, ова установа је тесно повезана са пионерским данима формирања здравства у Нишу. Једно од најзначајнијих места у скоро век и по дугој историји заузима родоначелник Велике војне болнице др Владан Ђорђевић, велико име Српског војног санитета, Српског лекарског друштва, српске хирургије, Црвеног крста Србије, политике, дипломатије и медицинске историографије.

„Те 1878. године убрзо после ослобођења Ниша др Владан Ђорђевић је саопштио важну одлуку да се отвара Велика војна болница за хиљаду болесника и рањеника“, истакао је Милић.

Доктор Владан Ђорђевић, тадашњи начелник санитета Врховне команде, 1885. године донео је наредбу да се по нацртима др Јаромира Мундија изгради први санитарски воз, те је до краја Првог светског рата Србија имала седам опремљених санитарских возова. У време епидемије трбушног, повратног и пегавог тифуса санитарски воз број 1 преуређен је у дезинфекциони воз, како би се спроводиле посебне мере хигијене и дезинфекције рањеника, болесника и других средстава.

„У светској историји ратовања записано је да је Србија била прва земља на свету која је користила авион за превоз рањеника“, казао је Милић.

„Данас је Војна болница модерна здравствена установа са око 500 припадника који пружају примарну, секундарну и делом терцијалну здравствену заштиту“, казао је управник Војне болнице.

Та установа у потпуности је укључена и све три главне мисије Војске Србије.

„Учествовали смо у збрињавању људства у ратним околностима, а у мирnodопским условима налазили смо се на свим местима где је наша помоћ била потребна; здравствено збрињавали мигранте, вршили прегледе становника руралних крајева, пружали помоћ у току елементарних непогода, пандемије ковида“, казао је Милић.

Више од 200 припадника Војне болнице учествовало је у мисији изградње и очувања мира у региону и свету.

„Захваљујући подршци Управе за војно здравство и МО током прошле године наставили смо модернизацију болнице и усавршавање стручног кадра на нашу и радост свих осигураника“, вели Милић.

Он је истакао да је у току 2022. године обављено више од 200 хиљада специјалистичких прегледа, око 45 хиљада систематских прегледа, реализовано више од милион дијагностичких процедура и анализа.

„Поштујемо традицију, али смо окренути будућности и свим изазовима које она доноси. Као јединствен колектив у војном духу васпитаних здравствених радника ценим пре свега доброг човека и радника, а потом и стручњака“, поручио је управник Војне болнице.

Навео је да Војна болница развија осећај одговорности, поштења, племенитости и пожртвованости и да то њени пацијенти знају да цене.

На Свечаној академији уручене су плакете Трећој бригади Коппене војске, која помаже рад болнице, Дому здравља који је у време короне лечио и вакцинисао и пацијенте Војне болнице и ауторки књиге „Чувари народног здравља“ професорки др Славици Поповић Филиповић.

Зоран Јашовић

РЕАГОВАЊА

Подела станова по систему клик-клак

КОМЕ СУ НАКЛОЊЕНИ БРЗИ ПРСТИ

Редован сам претплатник и читалац листа „Војни ветеран“ и више од 10 година активан члан Удружења војних пензионера Србије. У току сам чињеница из области стамбене проблематике војних пензионера и овим својим јавним ставом желим да дам допринос бољем и праведнијем додељивању станова војним бескућницима.

Сведоци смо да у нашој земљи постоји још један велики број војних пензионера - бескућника који станују по војним објектима, касарнама и баракама, или приватно, а људи су пред крајем свог живота. Од разбијања СФРЈ и ЈНА и по доласку многих старешина из бивших република Југославије, војни пензионери доведени су до руба пропасти.

Напомињем да су сви часно и поштено радили извршавајући своје задатке, надајући се да ће државни органе наше земље учинити све да се у складу са потребама и могућностима реши њихов статус и кров над главом. Међутим, много је неправде и небриге према овој популацији.

Нажалост прошло је 30 година од када је ова агонија почела, а за многе још траје и питање је велико како ће и да се заврши. Надлежни органи у држави, у почетку ништа, а сада врло мало, чине да се овај проблем војних бескућника у сваком погледу реши на брз и достојанствен начин. Као да нема закона, правилника, реда, ранг-листе, хуманости и других приоритета као што су самохране мајке, погинули, рањени, инвалиди и томе слично.

Својевремено је бивши начелник ГШ ВЈ генерал Здравко Понош рекао да ће се за војне пензионере побринути мајка природа, а да буде несрећа још већа ни сада војни пензионери нису актуелни, већ им се даје на кашичицу, како то народ каже, а последња подела станова клик - клак - брзи прсти у 10.00, па ко убоде и уграби преставља невиђени тотални идиотизам и глупост узвишених и наводно свемоћних богова на земљи који могу, хоће и смеју да раде шта хоће и како хоће. Сви они који су предложили и они који су прихватили ову методу требали би да одговарају без обзира о коме се ради. На жалост ови садашњи политичари и не поштују законе и правилнике, а вероватно не мисле да ће и они бити једнога дана пензионери већ наврћу воду на своју ливаду, а за комшију што нема није битно. Мислим да је доста више нерада, лоповлука, безобразлука, кршања закона и неморала и да би у овој држави требао да се неко нађе паметан и пресече ову иронију и агонију која је прелила чашу горчине.

Позиван надлежне државне органе да реагују у складу са Законом и очувају потребу постојања њих у оквиру државе и очувају достојанство војних пензионера и коначно да ова популација угледа светло на крају тунела.

Надам се да ће ово моје мишљење и став доћи до уши оних који то требају да чују и реагују и да ћемо ову криви Дрину бар мало или до некле исправити.

Напомињем и то да је МО УВП Батајница у којој се налазим доставила иницијативу у писаној форми ГО УВП Републике Србије како и на који начин на најбезболнији и најправеднији начин решити овај проблем.

Мајор у пензији
Рефик Спахић

Демографи који су средином новембра 2022. године обелоданили важну вест нису стопостотно сигурни у своју математику - ни данас није могуће пребројати сваку главу - али су ипак са великим поуздањем у своју методологију у уторак, 15. новембра, саопштили да је човечанство достигло нови међаш: да се тог дана родио осмомилијардити житељ планете.

Никада, наравно, нећемо поуздано сазнати ко је и где је на свет дошао тај срећник, срећница или више нових бебица (према неким изворима, реч је о девојци рођеној у Тондоу, Манила), у сваком случају неј је са срећом, уз жељу да им животни век буде што дужи, продуктивнији и берићетнији.

Колективно - као човечанство - до осме милијарде смо стигли само 11 го-

Уједињене нације прогласиле нови популациони међаш

СРЕЋНА НАМ ОСМА МИЛИЈАРДА

Свет је још млад, али је све старији: биће нас више пре него што нас буде мање

дина пошто смо обележили да смо прошли кроз седму. За ову прилику предочени демографски прорачуни кажу да је човечанство још младо, али је све старије, као и да ће нас бити још више пре него што нас буде мање.

Тако ће нам за следећу, девету милијарду, бити потребне 24 године, а још 25 за наредну, десету. Број после којег као цивилизација доспевамо на демографску низбрдицу је 10,4 милијарде, до којег ћемо стићи 2086.

Осам милијарди људи у различитом животном добу, различитих националности и разноврсних култура имају заједничку кућу, баш ову планету у свеколиком свемиру, а заједничко нам је и да се умножавамо по најнижој стопи популационог раста још од 1950. Колективно, живимо дуже, али су нам породице све мање, са више баба и деда него нових беба.

Средње животно доба је са 20 година 1970. данас померено на око 30. Демографска статистика, међутим, још даје предност младости, упркос све многобројнијој старости: 53 одсто житеља света је млађе од 33 године.

Стопе рађања - број беба које данас у просеку роди жена у свом репродуктивном добу - опадају готово драматично у свим богатим државама, док и даље расту у сиромашном делу света где новорођени имају најмање изгледа да живе боље од својих родитеља.

Најновије рачунице показују да ће се до 2050. број становника у свету повећати за 1,7 милијарди, при чему ће половици тог раста допринети само осам земаља: Демократска Република Конго, Египат, Етиопија, Нигерија, Пакистан, Филипини, Танзанија и Индија.

На овом списку недостаје једно име: Кина, која са 2,4 милијарде становника још има титулу најмногљудније зе-

мље света. Али неће задуго - већ следеће године на том трону смениће је Индија, што је податак не само од демографске, него и од геополитичке важности.

Не може се пренебрегнути ни чињеница да више од 60 одсто светске популације живи у земљама са ниском стопом рађања, као и пратећа реалност да су старији мање динамични, мање продуктивни и зависнији од државе. У прошлој години светска стопа рађања била је 2,3 беба, што је драстичан пад у односу на средину прошлог века, 1950. годину, када је та стопа била пет. Према најновијим проценама, до 2050. овај индекс ће бити додатно смањен на 2,1.

Један од начина на који богати решавају проблем „мањка младости“ јесте и њихово примање економских миграната са глобалног југа, што међутим често решава један али ствара други проблем, у овом случају политички.

Кад год се саопштава нека глобална популациона статистика, њен пратилац је старо питање: колико људи

наша планета може да издржава? Оно је први пут постављено у 18. веку, када је енглески демограф и економиста Томас Малтус изнео тезу да тадашњи темпо пораста становништва неће моћи да прати адекватан пораст укупних количина хране, због чега ће завладати глад и бити покретани ратови.

Малтусово пророчанство се није обистинило: напредак у пољопривредним технологијама отклонио је кризу хране, које данас има довољно и за осам милијарди људи, али се у међувремену појавио нови проблем: због растућих економских неједнакости - све дубљега јаза између планетарног богатства и сиромаштва - данас гладује више од десет одсто светске популације.

Други планетарни проблем је однос човека према свом природном окружењу. Највећа криза данашњице су пустошне климатске промене око чијег обуздавања још није постигнут глобални консензус.

Срећна нам осма милијарда!

М.Бекин

Извор Глас осигураника

Старост је јединствена и индивидуална, не постоји универзална граница

РОМАНТИЧНЕ ВЕЗЕ У СТАРОСТИ

Љубав је моћна енергија у нашем животу и нема године. Зато је утешно знати да никада нисмо престари за њу.

Љубав у старијим годинама као да је безмало табу тема. Не виђа се често ни у филмовима ни романима и чини се да су многи спремни да порекну да се она уопште и дешава. Ово неправедно представљање производ је предрасуда и погрешног гледања на старије као на умањене, крхке и болесне људе, којима је ускраћен сваки облик интимности. У нашој култури, усредсређеној на младе, верује се да, заједно са опадањем физичких и менталних способности, опада и срећа и жеља за романтиком и блискошћу. Она, међутим, не нестаје никада. Блискост нас одржава и негује, и без ње патимо на начине које друштво тек сада почиње да разуме. И не само да је љубав у старости једнако важна као и у младости, него нам је заправо нечије друштво много потребније како старимо.

Старост је јединствена и индивидуална: не постоји универзална граница или показатељ да смо стигли на њен праг. Више је заправо тренутак када појединац каже себи да је стар и та пресуда је често праћена негативним осећањем као раскидом са прошлосту. Међутим, за разлику од кризе адолесценције или изазова средњих година, кризу идентитета коју доживљава особа која се осећа старом обележава својеврсна дисквалификација пошто до кризе није нужно дошло због физичког и интелектуалног пропадања, већ често због ставова и погледа других.

Извињавајући се што још увек постоје, многи стога скрећу с пута који их може одвести до доброг старења, и одричу се могућности да и са седамдесет пет и даље интензивно живе и развијају се.

У претходним генерацијама очекивало се да старији који су остали без супружника или су разведени уопште не размишљају о новој романтичној вези, већ да ускоче право у улога баке и деке.

Али међу милионима старијих који сада ступају на сцену, кажу стручњаци, више него икада има оних који своје срећне дане доживљавају и деценијама након средњих година. У Националној анкети о старењу у САД, спроведеној на Универзитету у Мичиген, 72 одсто људи у добу од 65 до 80 година изјавило је да тренутно има романтичног партнера.

У последње две деценије друштвени пејзаж за старије парове доживео је револуцију, како каже социолошкима Сузан Л. Браун: „Старији људи су на челу породичних промена. Романтичне везе у тој старосној групи су се више него четворостружиле између 2000. и 2020. године.“

Романтика остаје важан део живота већине људи и та жеља не престаје никада, али код старијих у њеном корену су пре свега добра комуникација, искреност, поштовање, приврженост и, наравно, забава. Узимајући у обзир њихове године и искуство, старији можда о овим квалитетима знају неколико ствари више од млађих. А оно што заиста издваја те парове, било да живе заједно или не, јесте емоционална основа њихових односа. Прошли су кроз главне промене у животу - гајење деце и журење за послом, знају ко су и шта им треба. Разумеју шта је заиста важно, а шта није. Романтични компромиси постају све мањи проблем а дружење и емоционална подршка све већа потреба.

Ипак, „зрело“ забављање носи и неке потешкоће које га чине компликованим него што изгледа. Први проблем је што број наших година драстично повећава количину „пртљага“ који имамо из претходних веза и живота уопште. Ако је неко у годинама и нема партнера, велике су шансе да је удовац(ица) или разведен, вероватно са децом и унуцима и свим питањима и компликацијама које прате те односе. То значи да неко не излази само са особом, већ и са читавом њеном историјом.

Такође, теже је наћи некога ко вам одговара јер је и мање места на којима их можете упознати, а уз евентуални недостатак мобилности и енергије још је теже изаћи и упознати нове људе. Друштвене мреже овде помажу веома.

Деликатна ставка су и наше навике и рутина у којој нам је удобно и многи не желе да је поремете увођењем неког новог у свој живот. А читава акција је још већи изазов ако се плашимо да смо престари или смо убедили себе да можда никада нећемо наћи другог партнера. Ситуација се додатно отежава ако деца или породица немају разумевања за нову везу.

То су све околности због којих изласци у зрелим годинама јесу тежи и ређи. Међутим, нису и разлози да то не може или не треба да се дешава, посебно што је већину препрека могуће превазићи или заобићи. Ко то успе да учини, може себи да да нови живот и почне на прави начин да ужива у свом зрелом добу. А ако ипак постоји брига да се не наруши сећање на претходног партнера, треба знати да би и он желео најбоље за вас и да је могуће забавити се и дружити а да не „замени“ љубав свог живота.

Чак и ако је само реч о пријатељству, то ће значити да ћете имати са ким да причате, шетате или гледате филмове. И да будете подршка једно другом у старењу.

Љубав је моћна енергија у нашем животу и нема године. Зато је утешно знати да никада нисмо престари за њу.

Уместо да се плашимо старости и размишљамо о њој као о времену када ће нам неке животне могућности бити недоступне, треба веровати да и старење може бити узбудљиво и романтично. Само му треба пружити прилику.

М. Јовановић

Извор: Глас осигураника

Изабрани лекар у војном здравству

НЕМИНОВНОСТ ИЛИ МОДНИ ХИР

Потпуном реализацијом концепта изабраног лекара придружили би се земљама Европске уније и света, као и земљама у нашем окружењу, подигли квалитет здравственог збрињавања и смањили притисак на специјалистичке и субспецијалистичке службе у војном здравству, пре свега на Војномедицинску академију.

ВМА
представља
војни храм
здравља

Држава је у претходном периоду учинила значајан напредак, уложивши велика средства у развој инфраструктуре, набавци нове опреме, већем запошљавању здравствених радника и њиховом бољем материјалном статусу.

Једно од основних људских права, право на здравље и здравствену заштиту, могуће је реализовати ако се здравље третира као највећи национални ресурс и инвестиција у остваривању свеукупног развоја друштва.

Нажалост, од 2002. године, сведоци смо неуспеха у области здравства у Србији.

У последње време се прешло са речи на дела. Уводи се ред у систем здравства са посебним освртом на изабраног лекара. Да ли је то везано за испуњење услова у нашим тежњама ка Европској унији, модни хир или неминовност у циљу рационализације и унапређења здравствене заштите, брзо ће се показати.

Изабрани лекар, као право и обавеза осигураника у скалду са Законом и Правилником о начину и поступку остваривања права из здравственог осигурања је:

- 1 Доктор медицине или доктор медицине специјалиста за област опште медицине, односно специјалиста медицине рада
- 2 Доктор медицине, специјалиста педијатрије
- 3 Доктор медицине, специјалиста гинекологије
- 4 Доктор стоматологије

Војни осигуранци, без обзира на године живота, имају право да поред

изабраног лекара из тачке 1. или 2. имају изабраног лекара стоматолога, а војни осигуранци особе женског пола и изабраног лекара гинекологије.

Дужности изабраног лекара у војноздравственим установама су:

- Организација и спровођење мера на очувању и унапређењу здравља војних осигураника, откривање и сузбијање фактора ризика за настанак болести;
- Обављање прегледа и дијагностике;
- Одређивање начина лечења, праћење тока лечења и давање предлога за наставак лечења осигураног лица;
- Упућивање осигураника на специјалистичке прегледе или стационарно лечење према медицинским индикацијама, праћење тока лечења и давање предлога за наставак лечења;
- Одређивање врсте и дужине кућног лечења и боловања;
- Прописивање лекова и медицинских средстава, као и одређених врста медицинско-техничких помагала;
- Вођење прописане медицинске документације о лечењу и здравственом стању осигураног лица у скалду а законом и правним прописима који регулишу наведену област;
- Давање оцене о здравственом стању осигураног лица и упућивање лица на оцену радне способности, односно инвалидности, у скалду са законом и правним прописима који регулишу наведену област;

- Утврђивање дужине привремене спречености за рад због болести или повреде до 30 дана и давање предлога Нижој војнолекарској комисији за продужење привремене спречености за рад, на основу мишљења лекара специјалисте. Израда извештаја и писање дознака о спречености за рад је у искључивој надлежности изабраног лекара;

- Утврђивање потребе одсуствовања осигураника са посла ради неге члана уже породице на основу сопствене процене или предлога лекара одговарајуће гране медицине;

- Утврђивање потребе за пратиоцем осигураном лицу за време путовања;

- Издавање налаза и мишљења о здравственом стању осигураног лица у циљу коришћења здравствене заштите у иностранству, на основу међудржавних билатералних уговора;

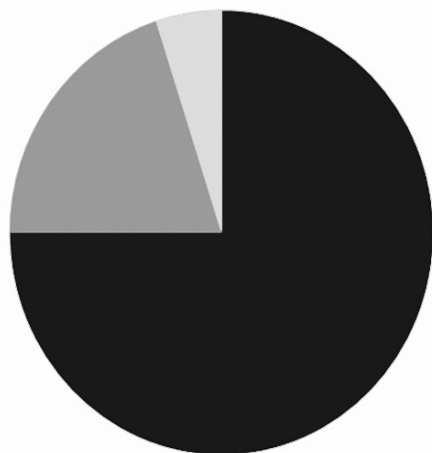
- Одређивање употребе и врсте превозног средства за транспорт осигураног лица у складу са његовим здравственим стањем;

- Обављање и других послова у вези са остваривањем права војних осигураника из здравственог осигурања.

Избор здравствене установе и лекара:

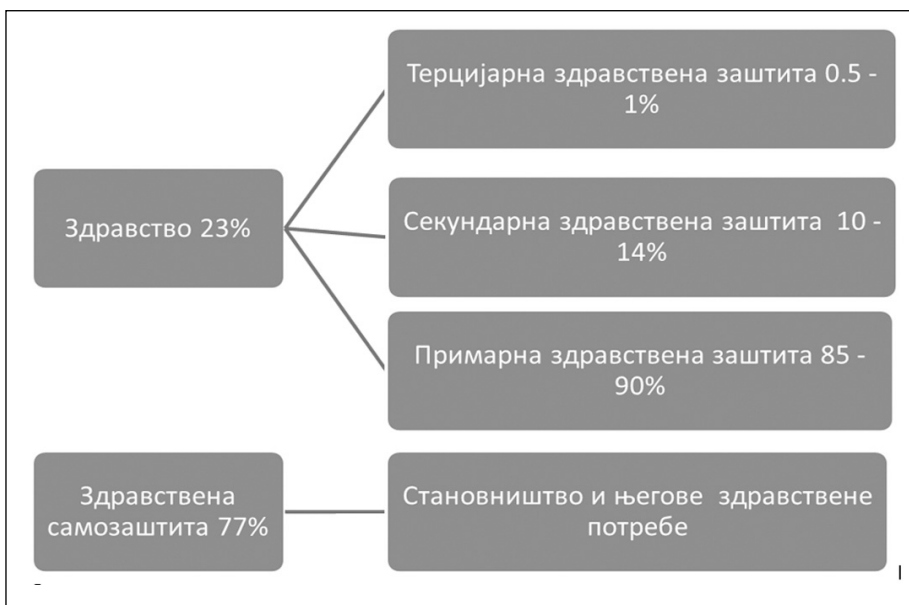
Осигурано лице се опредељује за изабраног лекара у санитетском одељењу Војске Србије, амбуланти или кабинету војноздравствених установа (ВЗУ) или дома здравља у месту

Начин решавања савремених здравствених потреба

- сса 75% здравствена самозаштита (субјекти изван здрвства)
- сса 20% примарна здравствена заштита
- сса 5% поликлиничко-конзилијарна здравствена заштита

Извор : Hannu V.Vouri „Development and information Needs of primary health care in Europe“

пребивалишта, а за професионална војна лица у месту службовања.

Војни осигуранци могу остварити здравствену заштиту и у другим здравственим установама, које су регистроване за рад у области здравствене делатности, а професионална војна лица и у другим војноздравственим установама, у следећим случајевима:

- Ако у месту пребивалишта(службовања) не постоји војноздравствена установа;
- Ако војноздравствена установа не може да пружи одговарајући облик и обим здравствене заштите;
- У хитним случајевима.

Лица која привремено бораве ван места пребивалишта (кадети, ученици, лице смештено у установу социјалне заштите, деца у хранитељским породицама), бирају лекара у месту привременог боравка.

Војни осигураник врши избор лека-

ра за период од најмање једне календарске године, са списка лекара, који мора бити истакнут у свакој војноздравственој установи која се бави примарном здравственом заштитом.

Војни осигураник врши избор лекара попуњавањем и потписивањем прописаног и одобреног обрасца о избору и промени изабраног лекара.

Једном дата изјава о избору лекара аутоматски се продужава сваке календарске године све док осигурано лице не изјави жељу да промени изабраног лекара.

За време одсуства изабраног лекара (годишњи одмор, службено одсуство, боловање и слично), здравствена установа је у обавези да обезбеди лекара који ће га привремено замењивати.

Војни осигураник може поднети захтев за промену изабраног лекара и пре истека календарске године, подношењем писаног захтева одговор-

ном лицу здравствене установе. У писаном захтеву наводи се и разлог за промену лекара.

Уколико војни осигураник не изврши избор лекара, војноздравствена установа одређује изабраног лекара осигураном лицу (СВЛбр.31/94).

КО ЈЕ ИЗАБРАНИ ЛЕКАР:

- Лекар таквих квалитета који ће моћи самостално, сасвим компетентно, да на првој линији здравствене заштите решава велики број здравствених потреба и мање комплексних поремећаја здравственог осигураника (85% здравствених потреба).
- Да буде стручан водич свом пацијенту, како би могао у временима диференциране и комплексне патологије, развијене специјализоване и субспецијализоване медицине да га одговарајуће усмери.
- Лекар који ће без сувишних понављања испитивања и непотребних процедура моћи да својим пацијентима са хроничним болестима (који јесте и биће све више), обезбеди квалитетан, дуготрајни и континуирани амбулантни третман.
- Лекар који ће моћи да обезбеди рационалност и ефикасност здравствене заштите интегралним приступом, уједињујући и уравнио-тежујући социјалне, превентивне и куративне активности.
- Лекар који ће омогућити оваквом својом улогом, на првој линији здравствене заштите рационално коришћење специјалистичких и болничких капацитета здравствене службе и заштиту квалитета рада високоспецијализованих сручњака и установа.

Потпуном реализацијом концепта изабраног лекара придружили би се земљама европске уније и света, као и земљама у нашем окружењу (Република Хрватска, БиХ, С. Македонија), подигли квалитет здравственог збрињавања и смањили притисак на специјалистичке и субспецијалистичке службе у војном здравству, пре свега на Војномедицинску академију.

На тај начин смањили би или можда и спречили злоупотребе којих је било у постојећем систему војног здравственог осигурања и омогућили рационално трошење скромних средстава за здравство.

Наравно, ово је само један, али јако важан корак, у решавању комплексних и нагомиланих проблема, али неминован да би дошли до циља који прижељкујемо и коме тежимо.

Да би се до њега дошло, потребно је максимално ангажовање свих оних који у њему учествују, од војних осигураника, здравствених радника до државних институција.

Др **Славољуб Сталетовић**,
пуковник у пензији

Војска Србије најјача армија у региону

КАД ИМАТЕ ЈАКУ ВОЈСКУ, НИСТЕ ЛАК ПЛЕН

Самоходни артиљеријски систем „НОРА“ дело је наше одбрамбене индустрије

По листи америчког сајта „Глобал фајерпауер“ за 2023. годину, најмоћније војске су америчка, затим руска, па кинеска, а Србија се нашла на 58. месту, три позиције боље него у 2022. години. Иза наше земље по војној снази су Бугарска (59), Хрватска (68. место), Словенија (86), Албанија (91), Северна Македонија (108), Црна Гора (128) и Босна и Херцеговина (133)

Војска Србије је најјача армија у региону, указује ранг-листа оружаних снага света за 2023. годину америчког сајта „Глобал фајерпауер“. Иако је реч о неформалној листи, која се формира по сложеној формули која узима у обзир око 60 ставки, укључујући економију, демографију и географију земаља, она је током последњих неколико година постала утицајна у међународној јавности.

Ове године она је обухватила 145 држава, а Србија се нашла на 58. месту, три позиције боље него у 2022. години. Када је реч о региону, простору бивше Југославије, иза наше земље по војној снази су Хрватска (68. место), Словенија (86), Северна Македонија (108), Црна Гора (128) и Босна и Херцеговина (133). Аутори истраживања су обухватили и Косово и Метохију, третирајући покрајину Србије као државу која је доспела на 134. место њихове листе.

На врху листе најмоћнијих војски су САД, које следе Русија, Кина, Индија и Велика Британија. Занимљиво је да је на шестом месту Јужна Кореја, земља која не само да је добро наоружана већ има и свеобухватну одбрамбену индустрију, испред Немачке, Јапана, Француске и Италије. То је листа првих десет земаља на овој листи, али важно је рећи да је на 11. месту једна нама не тако далека регионална сила – Турска. Њен ривал Грчка налази се на такође високој 30. позицији.

Гледајући наше суседство шире од поменутог постјугословенског региона, испред Србије су Румунија (47. место), што је и логично имајући у виду величину ове земље, и Мађарска (54), која спроводи обиман процес модернизације и опремања својих оружаних снага. Иза наше земље налазе се Бугарска (59) и Албанија (91).

Аналитичари сваке године у подацима сајта „Глобал фајерпауер“ указују на погрешне податке, али имајући у виду њихово обиље, и очекивано је да се појаве неке непрецизности. Рецимо, ове године, када је анализирана војна снага Србије, поткрала се једна грешка – наведено је да наше Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана има десет ловачких авиона, иако је општепозната чињеница да наша земља има 14 ловачких авиона типа „миг 29“, шест из руске донације, четири су белоруски поклон и четири су преостала још из времена ЈНА. Ове летелице

пролазе кроз програм дубоке модернизације и постале су респектабилна ескадрила вишенаменских борбених авиона, што је и те како важан податак када се говори о снази Војске Србије. Али, у глобалу, подаци поменутог сајта ипак меродавно говоре о армијама.

Потпредседник владе и министар одбране Милош Вучевић напредак Србије на овој листи објашњава великим улагањима у војску која нису прошла незапажено.

„Треба да нас чини поносним да је држава која је била пред гашењем војске, данас постала држава у којој војска добија ону позицију какву треба да има. Снажнија, бројнија и боље наоружана Војска Србије је фактор који нас удаљава од могућих сукоба. Када имате снажну војску, ви нисте лак плен и нико не нисте џак за ударање. Слаба војска и слаба држава, лакша мета и плен. То нас води у поље сигурности и јаче безбедности, а да је било среће да се реализује оно што је Србија пот-

Оружане снаге држава региона

Ранг	Држава	Активни војници	Резервни састав	Танкови	Самоходна артиљерија	Трпови	Ваздушни лансери	Ловачки авиони	Јуришни авиони	Школски авиони	Транспортни авиони	Хеликоптери	Јуришни хеликоптери
58.	Србија	25.000	50.000	242	90	72	82	10	17	38	1	51	4
69.	Хрватска	15.000	20.000	75	25	231	105	12	-	26	-	42	-
86.	Словенија	7.000	2.000	48	8	36	5	-	-	22	3	12	-
108.	С. Македонија	9.000	60.000	31	18	191	12	-	-	10	-	10	-
128.	Црна Гора	2.500	-	-	-	12	18	-	-	-	-	11	-
133.	БиХ	9.000	6.000	124	10	10	98	-	-	-	-	22	-

Напомена: Приликом рангирања армија узети су у обзир економски, демографски потенцијал и друге карактеристике држава. У овој табели нису наведене морнаричке снаге земаља које их имају.

Извор: www.globalfirepower.com

писала у међународним уговорима и да је стигло све оно што је требало да нам стигне у погледу војне опреме, наш скок би био још већи”, изјавио је Вучевић за ТВ Б92.

Ипак, много тога је испоручено Србији, а нема сумње да је најзначајније оно што је стигло прошле године – кинески противваздухопловни ракетни систем средњег домета ФК-3. Његова испорука кинеским војним транспортним авионима привукла је пажњу светске јавности, како због тих прелета, тако и због чињенице да је Србија постала први корисник тако сложеног и модерног наоружања кинеске производње у Европи. Претходно је испоручен и руски савремени артиљеријско-ракетни систем противваздухопловне одбране, чувени „панцир С-1”. Овим набавкама остварени су, може се рећи, вишедеценијски планови (и снови) о модернизацији ПВО. Војска Србије је значајно ојачана испорукама из Русије, укључујући тенкове Т-72 МС, оклопна возила БРДМ-2 МС и противоклопне ракете „корнет”.

Нема сумње да ће рат у Украјини отежати даље набавке руског наоружања. У том смислу испоставило се да је донета паметна одлука при избору поменутог кинеског система ФК-3 јер је питање да ли би неки његов руски пандан уопште могао бити испоручен. Али, није све у набавкама наоружања у иностранству, много тога је произвела домаћа одбрамбена индустрија и тиме ојачала војску. Можда је „највидљивија” самоходна хаубица „бора Б-52”, иначе и важан извозни адут наше земље на светском тржишту наоружања. Модернизовани су вишецевни лансери ракета „огањ”.

Направљен је велики технолошки искорак у употреби па и производњи беспилотних летелица. Увелико се користи кинеска беспосадна ваздухопловна платформа ЦХ-92А, ускоро ће ући у употребу домаћи „легаз”, комплиран за кинеску подршку. Праве се и мали дронери, и те како значајни у савременим ратовима, као што су „врабац” и низ мултикоптера које развијају Војнотехнички институт, али и приватне фирме.

Животне прилике од многих праве песимисте

Наоружање је, наравно, и те како важно, али најважнији фактор у свакој војсци су људи, мотивисани за свој посао и добро увежбани. Током прошле године, да не идемо даље у прошлост, Војска Србије је извела низ важних вежби на којима се проверавало како планови функционишу у пракси. Посебно је била важна здружена вежба „Маневри 2022”, изведена на полигонима широм Србије уз ангажовање и резервног састава, чија је круна било гађање из разног наоружања на полигону „Пасуљанске ливаде”, укључујући и поменуте ракете „корнет”. Такође је била важна и вежба „Ватрени штит 2022”, чији су врхунац била ноћна дејства, за које је била неопходна одговарајућа електронска опрема чијом набавком је такође ојачана војска. На вежби „Северац 2022” увежбавана су заједничка дејства војних и полицијских јединица.

Ако се настави са овим темпом опремања и обучавања, Србија се и следеће године може надати напретку на међународној ранг-листи моћи оружаних снага држава света.

Др Ненад Милорадовић, помоћник министра одбране за материјалне ресурсе

ПРАВИМО „СУПЕР ТОП” ВЕЛИКОГ ДОМЕТА

Завршена прва фаза модернизације „орлова”, јуришни хеликоптери „Ми-35” купљени од Кипра биће велико појачање. – Израђен је Нацрт стратегије роботизације Војске Србије

Др Ненад Милорадовић

Сајт „Глобал фајерпауер” своју методологију рангирања земаља по војној моћи базира на анализи различитих врста података почевши од броја, па и исправности најважнијих типова наоружања, као и разних других војних и невојних параметара и ресурса, који утичу на укупну војну способност једне државе. И мада је квалитет овог метода дискутабилан, што у погледу тачности појединих података, што у погледу важности анализираних параметара за сваку од земаља појединачно, када се погледа сумарно, даје прилично објективну слику о релативном односу војне моћи посматраних земаља, каже у интервјуу за „Политику” др Ненад Милорадовић, помоћник министра одбране за материјалне ресурсе.

„Може се рећи да овај сајт прилично реално одсликава нашу позицију у региону и показује успешност наше стратегије да техничким параметрима, тј. достигнућима у развоју, производњи и набавци наоружања и војне опреме, надокнадимо своје друге слабости као што су географија (одсуство мора), демографија, економска снага, одсуство разних природних ресурса и друго. Ми смо, на пример, што се тиче војно способног становништва које доспева сваке године на војну службу, на 104. месту, дакле, у скоро два пута лошијем положају од нашег укупног скорa. Али, зато смо у другом, техничким категоријама наоружања, доста бољи. На пример, у категорији јуришне авијације смо на високој 33. позицији, у категорији самоходних артиљеријских система на 37. позицији, у па-

раметру хеликоптери и борбени хеликоптери смо изнад укупног скорa што показује да, и по критеријума овог сајта, овог аналитичког извора, наша стратегија унапређења система одбране функционише. У методологији рангирања овог сајта се то можда и не види, али по мом мишљењу оно што знатно доприноси побољшању способности ВС је чињеница да она знатно више вежба него у ранијем периоду”, истиче Милорадовић.

Имајући у виду савремене сукобе, као што је рат у Украјини, може се рећи да је наш систем одбране усмерио пажњу у правом правцу, као што је развој далекометне артиљерије?

Ми смо недавно завршили претходни десетогодишњи циклус реализације дугорочног плана развоја система одбране, у којем је предвиђено које су то потребне способности војске треба да се унапреде и које врсте наоружања треба да се набаве. На почетку тог периода били смо у врло тешкој ситуацији, после двадесет и више година одсуства улагања у капиталну војну технику, са једним врло широким фронтом недостајућих способности. Начин на који смо подigli те способности показује да смо добро и планирали, а и управљали расположивим средствима.

На несрећу, у току је трагични конфликт у Украјини, али на нашу срећу, анализа борбених дејстава из тог рата показује да су наша планирања била прилично исправна и да смо улагали и највећи напредак постигли баш у областима способности које су, како се управо сада види, кључне на савременом европском ратишту. А то је пре свега далекометна и аутоматизована артиљерија, која дејствује посредном ватром, вишецевијски процесом од уочавања циља, преко оријентације и доношења одлука до отварања ватре, комбинована са извиђачким беспилотним летелицама и другим извиђачким, а пре свега термовизијским системима који могу да откривају маскирне циљеве, дању и ноћу... Види се да је, управо због повећане ефикасности посредне ватре артиљерије, филозофија борбених дејства трансформисана, те да уместо масовних и груписаних наступања механизованих снага, преовладавају брза дејства и покрети врло малих здружених снага нивоа чете, па и вода.

Када спомињемо артиљерију, било је речи о повећању домета домаћих самоходних хаубица „нора Б52”, председник је говорио о томе, модернизација вишецевних лансера

ракета је такође већ неко време тема?

„Нора Б52” је систем са којим смо током развоја постигли домете од преко 46 километара, а планирамо и значајно повећање домета. Сматрамо да је она један од главних адута како за повећање борбених способности наше војске тако и за повећање извозних резултата. Ми смо један од ретких произвођача такве врсте оруђа на свету. Она се, у овом тренутку, у технолошком смислу налази у самом светском врху кад су у питању све релевантне технологије – квалитет челика, технологија којом се производи таква врста цеви, затварача и других механичких елемената оруђа, свих електронских и хидрауличких подсистема, али и компонената муниције, барута, заптивних прстенова, упалјача, експлозива, пројектила и друго. Овакав технолошки

Што се тиче вишецевних лансера ракета, наша артиљерија се опрема модернизованим дигитализованим „огњем” М-17, који користи разне ракете калибра 122 и 128 милиметара, а његове стандардне ракете су М-18 и М-19, које су недавно уведене у наоружање.

ниво, наравно, није достигнут ни преко ноћи, а ни без великих мука.

Међутим, сада се и ми и други произвођачи, налазимо на својеврсној технолошкој разделници, јер даљег значајног повећања домета нема без драматичних скокова у свим наведеним технологијама, што муниције, што самог оруђа. Ми управо сада радимо студије за развој такзваног супер топа, дакле оруђа са знатно повећаним дометом, а на бази „норе Б52”. Што се тиче вишецевних лансера ракете, наша артиљерија се опрема модернизованим дигитализованим „огњем” М-17, који користи разне ракете калибра 122 и 128 милиметара, а његове стандардне ракете су М-18 и М-19, које су недавно уведене у наоружање. Ракета М-18 има домет од 22,5 километара, знатно већу ефикасност бојеве главе од старијих ракета. Ракета М-19, која треба да буде примарна муниција за овај систем, има домет од 40 километара и такође има унапређену ефикасност бојеве главе, и са близинским упалјачем, скоро два пута већу од претходне. Следећа варијанта која је у производњи јесте модуларни „огањ” М-18, и она може да користи скоро све артиљеријске ракете које су у нашем наоружању, а и оне које ће тек бити у наоружању.

Светска тема број један у свету наоружања, чини се, јесу беспосадни системи, дрони. Када је реч о оваквим летелицама, да ли ће бити набављане нове у иностранству и ка-

да ће домаћи „пегаз” ући у употребу?

„Пегаз” је у наоружању Војске Србије и користи се у јединицама ратног ваздухопловства. Наручена је серијска производња и она управо започиње, реч је о сложеном систему, производи га велики број коопераната, а финализација ће се реализовати у „Утви”. „Пегаз” је остварио сва пројектована очекивања и он је значајно унапређен у односу на почетни концепт летелице, повећани су сви параметри – висина лета, долет и истрајност у ваздуху и носивост корисног терета. Као и ЦХ-92А кинеске производње, коју такође користимо, и он може да гађа ласерским вођеним ракетама. Повезивање беспилотних летелица у брзо реагујући командно-информациони систем далекометне артиљерије, како актуелни сукоб показује јесте један од кључних фактора у савременим борбеним дејствима. Војска Србије већ дужи низ година користи беспилотне системе и данас је у њеном наоружању десет типова беспосадних платформи, што земаљских што ваздухопловних, набављаних по индивидуалним захтевима родова и служби војске. Недавно, а на захтев највишег државног руководства, израђен је Нацрт стратегије роботизације Војске Србије, иницијални документ који треба да допринесе значајном скоку у способности ВС кроз масовну роботизацију, тј. интегрално опремање јединица свих родова беспосадним системима, као и системима за одбрану од противничких. По употреби земаљских борбених беспосадних система ми смо испред многих развијенијих држава, а по броју и способности ваздухопловних беспилотних система смо доста испред свих у региону. Овај документ предвиђа развој, производњу и набавку великих количина постојећих, а и нових типова мањих беспосадних система и летелица, али и доста већих и борбено способнијих беспилотних летелица и система.

Већ извесно време се говори о куповини кипарских борбених хеликоптера „Ми-35”, али и модернизацији јуришних авиона „орао” – када ће ова набавка и модернизација бити реализовани?

Прва фаза модернизације „орлова” је завршена и она омогућава знатно прецизнију навигацију уређајима којима је, на пример, опремљен и француски „рафал”, као и прецизније и далекометније гађање вођеним и невођеним наоружањем дану и ноћу, нападно навигацијским системом са термовизијско-ласерским нишанским системом и одговарајућим рачунаром. Конструкција „орла” омогућава, уз примену одговарајућих корективних мера за продужење животног циклуса, његову дуготрајну употребу док, по плановима који постоје, не буде, као и авион Г-4, замењен новим школским борбеним авионима знатно виших карактеристика, суперсоничним авионима који ће моћи да обављају и део задатака заштите ваздушног простора. Што се тиче набавке кипарских хеликоптера „Ми-35”, могу рећи само да је то нешто што се управо дешава, то је комплексан процес и то ће за нас бити велико појачање.

Милан Галовић

Кинески ПВО систем брани наше небо

Др Миле Бјелајац*

Ових дана се војна моћ Србије поново процењује или прецењује, по потреби. У јавности су се, поред осталих, појавиле вести да је од 145 држава са озбиљнијом војском, она на 58 месту по снази ватрене моћи, броју и распореду јединица, логистичким способностима, буџетским издвајањима па и географским особинама („Глобал фајерпауер”). У извештавању глобалних медија о затегнутости на северу Косова и Метохије, пажња је била усмерена на српски војни фактор, покрете и присуство јединица дуж демаркационих линија (за неке граница суверене државе Косово). Прећуткивали су се захтеви Србије да се поступа по Резолуцији 1244.

Удружено с прозивањем Србије да је још увек некаква претња миру и стабилно-

Завршена прва фаза модернизације „орлова“, јуришни хеликоптери Ми-35 купљени од Кипра биће велико појачање. – Израђен је Нацрт стратегије роботизације Војске Југославије

ма пред којима је стајала Србија. Притисци на Србију, посебно у вези са статусом Косова, почели су да јачају управо у мери слабљења њеног фактора одвраћања. Ово је историчара неминовно морало подсетити на време које је некадашња Краљевина Србија проживљавала у периоду 1905-1910.

Када се упоређује војна снага Србије међу балканским државама, често се занемарује, па и у домаћој јавности, значај ратног, резервног састава и пројекције развоја ратних армија у региону. Ту капацитети Србије сигурно нису на првом месту. Друго, могућности дотура ратног материјала су, у случају ненаданих догађаја, велико искушење за Србију посебно после одвајања Црне Горе из заједничке државе. Сваки стручан и добронамеран аналитичар је у своје време управо тако процењивао или антиципирао значај тог раздвајања, као и касније, исхитрено увлачење Црне Горе из заједничке државе. Сваки стручан и добронамеран аналитичар је у своје време управо тако процењивао или антиципирао значај тог раздвајања, као и касније, исхитрено увлачење Црне Горе у орбиту војног савеза.

Оно што је сигурно, без обзира на потешкоће, то је добар дух старешинског кадра, инвентиван и самопрегоран дух војног, научног кадра. Постоји самоиницијатива, довитљивост у решавању наоко непремостивих препрека што је вертикала која је красила овај простор виша од века.

Познато је још из времена Краљевине Србије, а потом Југославије, па све до наших дана, да се систем одбране и војске контролише управо преко министарства финансија. Забринутим војницима је остало само да дају оставке на своје положаје у сукобу са неразумевањем или опструкцијом цивилног фактора. Подсетимо да је тако Војска Србије, цео систем, био онемогућен да има властите приходе поред додељених буџетских средстава. Остао је без средстава која су могла бити корисно употребљена за многе намене.

Оно што је сигурно, без обзира на потешкоће, то је добар дух старешинског кадра, инвентиван и самопрегоран дух војног, научног кадра. Постоји самоиницијатива, довитљивост у решавању наоко непремостивих препрека што је вертикала која је красила овај простор виша од века. Набавке нових система свакако охрабрују и јачају морал. У домену политике је увек било да учини грађанина задовољним и свесним, сутрашњег борца, како је писао у својој „Стратегији“ Живојин Мишић.

*Научни саветник

Војна снага Србије

НАША ЗЕМЉА ПОД ЛУПОМ ЗАБРИНУТИХ ЗА МИР НА БАЛКАНУ

Годинама се благонаклоно гледало на опремање, увежбавање и развој оружаних снага Косова супротно резолуцијама УН и другим актима. С друге стране, веома брзо се у делу међународне заједнице негативно реагује на сваку дебату о одмрзавању обавезе служења обавезног војног рока у Србији

сти на Балкану, ово мора да изазове подзорење и запитаност. Тим пре што се у ери прокси ратова, садашњих искустава с припремама и током скоријих ратних конфликата, годинама благонаклоно гледало на опремање, увежбавање и развој оружаних снага Косова супротно резолуцијама УН и другим актима. С друге стране, веома брзо се у делу међународне заједнице негативно реагује на сваку дебату о одмрзавању обавезе служења обавезног војног рока у Србији. Држе се лекције о набавкама нових система наоружања из неких земаља. Као да се желе очувати неке тековине „реформи система“ како би он остао безопасан или немоћан док се неки геополитички циљеви у региону не остваре.

А та реформа, како је у јавности већ писано, састојала се од више исхитрених потеза на редуковању капацитета војске, наменске производње, војно-техничких ин-

ститута и др. Уместо конзервисања приступило се уништавању или распродаји наоружања које је проглашено за „вишкове“ услед смањења мирнодопске формације. Непотребно су, под немудрим изговорима, уништани ондашњи лаки ПВО системи. Намах су отпуштани квалификовани мајстори, инжењери (цивили) који су неопходни у логистици. За време једног министра отпуштено је 600 инжењера ВТЗ. Уведен је мораторијум на служење војног рока. То су били озбиљни удари.

Не сме да се заборави како су некада, док су се припремали планови за интервенцију, лако и брзо уводиле санкције „обема странама“ на испоруке наоружања или зоне забране летова. Не сме да се заборави да је, када су то политичке прилике у Србији (СР Југославији) дозволиле, отпочело реформисање система одбране на начин који није био усклађен са стварним и дугорочним безбедносним изазови-

Из Ратног дневника генерал-пуковника
Небојше Павковића

КОБНИ ДАН ЗА АЛЕКСИНАЦ И ЋУПРИЈУ

Гарнизон Ћуприја није у зони одговорности Треће армије и налази се на самој граници зоне одговорности са Првом армијом. Међутим, то је град моје младости. Читам и не могу да верујем да је за два дана НАТО авијација бомбардовала два мени значајна и драга града, Алексинац и Ћуприју. Ћуприја је родно место моје мајке и град у коме сам провео дечаштво и младост.

Одлазим у собу за одмор с уверењем да ћу успети да се одморим. У последњих 36 сати спавао сам свега осам. Зграда бившег Извршног већа Косова и Метохије била је намењена за боравак „високих гостију“. Очигледно је да дуго времена није коришћена. У свим просторијама шкрипи паркет и подрхтавају прозорска стакла. Стари резбарени намештај се расушио. Све је луксузно, али не осећам се пријатно. Скидам јакну и чизме и у оделу лежем на кревет. Грмија се тресла још два пута. У 1.30 часова са осталима напуштам зграду и идем у шуму. Други пут у 5.15 часова. Од пет ракета које су лансиране са територије Албаније, једна је пала у непосредној близини Грмије.

Док се враћамо у зграду Команде, кажем Лазаревићу да ни претходне ноћи нисам саставио два сата доброг спавања. Одлучујем да се истуширам и да што пре кренем у обилазак јединица.

У Оперативни центар долазим у 6.20 часова. Сви већ увелико раде. Ту је и Лазаревић. Издаје задатке сарадницима. На столу ме чека јутарња кафа и мапа са документима. Придружују ми се генерали, Милан Ђаковић и Слободан Ковачевић, и пуковници Старчевић, Савић, Радовановић и Вранић. Разговарамо о протеклој ноћи. Ђаковић прави шале на понашање појединаца приликом одласка у шуму. После десетак минута долази Лазаревић и прелазимо на озбиљније теме. Извештава да је организован наш одлазак код пуковника Делића. Каже, чекаће нас у рејону села Црмљани.

Напад агресора на цивилне објекте

„Чекамо само на Вас, да кренемо“, рекао је.

На брзину прелиставам документа испред себе и наређујем ађутанту да их понесе са нама. Прегледају их у току пута. Испред Командног места већ је формирана колона. Видим Дрецуна и Магочија код челног возила. Напуштамо Грмију. Возила на великом одстојању, појединачно, пролазе кроз шиптарско насеље. Делује празно, напуштено. Међутим, знам да нас из околних кућа посматрају остављени „осматрачи“ и извештавају штабове ОВК.

На изласку из Приштине према Косову Пољу почињем да прегледам информације и документа. Прво што читам је информација о бомбардовању зграде правосуд-

Генерали Павковић

них органа Републике Србије у Београду, у Немањиној 9, после чега је избио мањи пожар.

Друга информација ме шокира. Авијација агресора у времену од 0.42 до 4.50 часова са седам пројектила гађала је Касарну Прве артиљеријско-ракетне бригаде Прве армије „Миодраг Новаковић Џуџа“ у Ћуприји. Касарна је погођена са четири пројектила и том приликом је уништена зграда Команде, Стационарни центар веће 24. корпусног центра стационарних веза, Амбуланта и две гараже, после чега је избио пожар. Остали пројектили погодили су сам центар града.

Према првим извештајима, срушено је преко 800 кућа и цивилних објеката, од којих је 13 савијено са земљом. За сада је познато да је живот изгубила једна особа, а три су повређене. У центру града порушене су и оштећене куће у главној улици, од моста на реци Раваници, „Микићевог моста“, до моста на Великој Морави. Оштећене су зграде „Електродистрибуције“, Робне кућа, Медицинске школе, спортска хала „Ада“, основне школе, „Ђура Јакшић“, Гимназије, Југобанке и Фонда за инваљидско и пензијско осигурање.

Страдао град артиљерије

Гарнизон Ћуприја није у зони одговорности Треће армије и налази се на самој граници зоне одговорности са Првом армијом. Међутим, то је град моје младости. Читам и не могу да верујем да је за два дана НАТО авијација бомбардовала два ме-

ни значајна и драга града, Алексинац и Ћуприју. Ћуприја је родно место моје мајке и град у коме сам провео дечаштво и младост. Велики број рођака, и по мајци и по оцу, живи у Ћуприји и Сењском Руднику. Почињем да верујем да НАТО планери знају „све о мени“ и да намерно то раде. Размишљам брзо и одбацујем ову могућност. Ћуприја је „град војске“ или, како је зову, „град артиљерије“. У овом граду у срцу Поморавља лоцирале су две артиљеријске јединице Прве армије.

На мети НАТО авијације у 0.51 час, била су насеља Лаћевци, у околини Краљева, и Богуточка Бања, на Ибарској магистралу. Порушене су зграде школе, Дома здравља и складишта „Југопетрола“. Оштећено је више од 100 кућа.

У 4.15 часова са више пројектила гађан је Аеродром „Поникве“ и насеље Рубница, на Златибору, које се налази испод највишег врха Торник. На мети су били и стационарна чворишта, радарска станица, Специјални завод за рехабилитацију „Чигота“ и Ски-центар. У нападу су погинула тројица цивила, а „Чигота“ је савијена са земљом.

У обавештајној информацији су подаци о спровођењу операције „Дуга“ која се односи на „спасавање избеглица“. У овој операцији, која је већ почела, ангажовано је око 1.500 војника из Италије и око 2.600 војника из САД, чије довођење је у току. НАТО предвиђа да у овој „хуманитарној војној мисији“ ангажује 8.000-10.000 војника у Албанији и Македонији.

Догађаји који су обележили претходни дан и јутро су ми познати. У Извештају Приштинског корпуса су подаци да је авијација току ноћи 7/8. априла 1999. године гађала касарне у Пећи и Призрену, без последица по људе. У нападу авијације на положаје 15. оклопне бригаде, у рејону села Орлате, југоисточно од Глоговца, погинула су два војника и рањен један официр. Том приликом уништено је борбено возило БРДМ-2.

Нападнуте су јединице Првог моторизованог батаљона 37. моторизоване бригаде у рејону села Ликовач у Дреници. Рањено је више припадника. Нема коначног извештаја.

У току ноћи ШТС су искористиле прекид ватре и извршиле нападе на положаје наших снага широм Косова и Метохије. У селу Доње Обриње, јужно од Србице, рањено је пет војника, у рејону Стари Трг један, а у општини Исток, у селу Љубижда, погинуо је један војник.

Од осталих активности у Приштинском корпусу завршено је довођење и размештај 175. одреда 175. пешадијске бригаде Нишког корпуса у рејону превоја Лисица (т.т. 1.015), северозападно од Приштине, са задатком обезбеђења превоја и комуникације Приштина–Лисица–село Туларе–Медвеђа.

Инспекција делује и у рату

У току дана инспекцијски тим Команде Армије врши контролу јединица Приштинског корпуса, а од 8.00 часова почиње мобилизација 175. пешадијске бригаде, 150. мешовите артиљеријске бригаде и 92. лаке пешадијске бригаде Нишког корпуса. У току је мобилизација 21. батаљона за специјална дејства Нишког корпуса.

Прегледам и пристигла наређења ШВК. Позадинско командно место издало је на-

НАТО је, упркос етици ратовања, намерно погађао цивилне циљеве

Генерали Павковић и Лазаревић и пуковник Делић у селу Крамовик

ређење, оп. пов. бр. 723-1, у вези са проценом оштећења војних објеката од дејства НАТО. Наређењем је регулисано: да команде позадинских база формирају комисије за процену степена оштећења војних објеката; поступак са исправним материјално-техничким средствима.

Другим наређењем ШВК – Управе за попуњу, мобилизацију и системска питања, регулисан је начин прихвата–пријема и распоређивања добровољаца у прихватним центрима армија.

Међу документима су и наређења Приштинског корпуса: „Допуна Наређења о извршењу асанације бојишта“, стр. пов. бр.18-141/3. Наређењем је регулисано успостављање контакта и усглашење обавеза структура надлежних за асанацију бојишта од људских лешева наших припадника и лешева непријатеља у граничном појасу, за шта су одговорне команде бригада, уз ангажовање војноистражних судија из Војног суда, при Команди Приштинског корпуса; за асанацију бојишта од људских лешева ван граничног појаса, на простору Косова и Метохије, за шта су одговорне команде бригада у зони своје одговорности, а надлежни органи МУП, истражне судије округа и општина и комунална предузећа или јединице радне обавезе; за асанацију бојишта од животињских лешева, убијање паса и мачака луталица и прикупљање и даљи поступак са одбеглим животињама, за шта су надлежни Управа Савезног министарства одбране за Косово и Метохију, Покрајинско

извршно веће и органи власти у окрузима и општинама.

Пре поласка на пут, генерал Ђаковић моли да потпишем „Наређење за предузимање мера противваздушне заштите у јединицама“ и извештава да се од 8.30 часова очекује долазак већег таласа авијације над Косметом.

Прочитао сам „Наређење за предузимање мера противваздушне заштите“, стр. пов. бр. 3110-13 од 8. априла 1999. године, којим се регулише: организација снага за спровођење мера противваздушне заштите објеката на комуникацијама које изводе из Ниша на Косову и Метохији и ка Пчињском округу; да се за те задатке ангажују и војнотериторијалне јединице и јединице радне обавезе; да тежиште треба усмерити на задимљавање мостова и тунела, због чега треба имати у готовости природна средства за задимљавање; да се средства за задимљавање обезбеде из месних извора; да се код објеката који се задимљавају постави обезбеђење које даје сигнал за почетак задимљавања.

Највише авиона изнад Метохије

Потписујем наређење и крећем ка месту где су припремљена возила.

На излазу из зграде дочекује ме Лазаревић и каже да је поново гађан Ниш, Врање и Лесковац и да су погођене три крстареће ракете, које су изазвале пожаре код села Лужане, јужно од Алексинца; да је гађан Каменички вис, северно од Ниша, али да је наша ПВО успела да погоди пројектил код брда Виник. Једна од беспилотних летилица оборена је код Сурдулице. Одговарам да је право чудо што Дрецун не зна за обарање беспилотне летилице код Сурдулице, јер је то његов крај.

За Метохију идемо истим путем као јуче. Друга могућност не постоји. У возилу иза мене је генерал-мајор Слободан Ковачевић. У току пута видим јединице распоређене на критичним деоницама дуж ко-

муникације. Повремено добијам информације о активностима авијације. Највећа концентрација је изнад Метохије, око Ђаковице и Призрена. На прилазу Клини чују се експлозије. Видим авионе у ваздуху изнад Ђаковице и према Пећи. Личе на рој осика које се спремају да нападну.

Код села Крамовик, на изласку из клисуре, дочекује нас пуковник Делић са својом пратњом. Зауостављамо се у оближњој шумици и излазим да га поздравим. Било је 12.10 часова. Док прилази ка нама, на лицу му видим да нешто није у реду. „Погодили су ми два тенка Т-55, код Црмљанске суке“, каже видно нерасположен. Изненађен сам. Стиже и генерал Лазаревић. По његовој реакцији схватам да га је Делић већ известио о томе. Питам Делића када се то догодило.

„Око 11.00 часова. Авиони А-10 су их ‚ухватили‘ док су вршили промену положаја. Уништена је и једна ‚Прага‘, а један војник је погинуо“, одговара.

Нема времена за анализу. Ситуација је тешка. Погинуо је војник, а два тенка су уништена. Имам неколико питања за Делића. Како су уништени тенкови приликом премештања положаја а настрадао је један војник? Шта је био разлог да се тенкови премештају?

Одлучујем да га то питам касније на неком безбеднијем месту. Гледам у генерала Ковачевића. Ђути и он. И њега је погодила трагична вест. Знамо и он и ја, да је Команда 549. моторизоване бригаде сигурно предузела све мере да заштити људе и ратну технику. Међутим, ово је страшан и немилосрдан рат.

Употреба касетних бомби

Предлажем да кренемо. Авијација жестоко бомбардује циљеве на простору од Призрена до Дечана. Читав гранични појас, од Карауле „Ликен“ до карауле „Кошаре“ обавијен је прашином и димом.

„Гађају и касетним бомбама, можете да их уочите“, објашњава Делић.

„Ова ситуација не обећава ништа добро. Мислим да се нешто гадно спрема“, одговарам.

Покушавам да са овог места проценим шта је главна мета авијације. Највећи број авиона врти се око Ђаковице и Дечана. Највише експлозија је око караула „Морина“ и „Кошаре“. Имам утисак да експлодира више стотина бомби и ракета. „Стубови“ земље и дима дижу се у висину по тридесетак метара. Ништа боља ситуација није била ни на објекту Сука Црмљан (т. 699), где смо планирали да идемо.

„Идемо у тај пакао да видим шта се дешава“, кажем одлучно.

На челу колоне је возило пуковника Делића, затим возило са његовим обезбеђењем, затим наша возила. Одстојање је око 300 метара. Код села Вранић скрећемо са асфалтног пута десно према селу Бец. После два километра улазимо у атар села Рашкоц и винограда пољопривредног добра. Познајем овај терен и питам се због чега Делић не води колону директно кроз село Црмљане, по коме је и вис добио име. Вероватно избегава пролаз кроз ово екстремно шиптарско село. Из винограда улазимо у шуму и после 500 метара излазимо на сеоски пут који води у села Гргоч и Јабланицу.

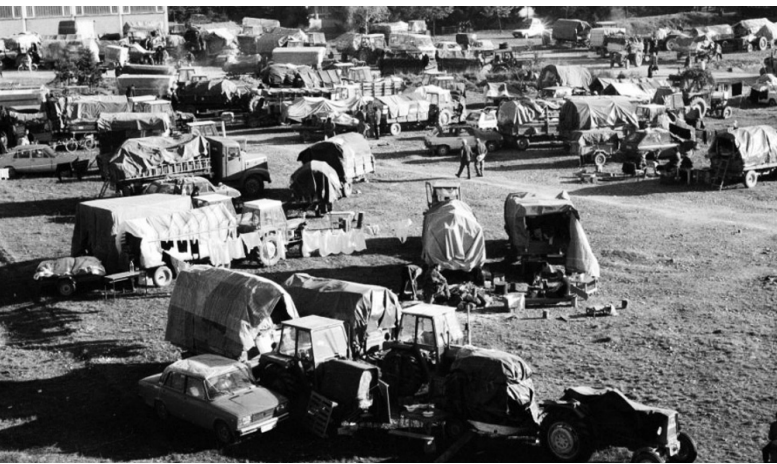
Пре 30 година почела злочиначка операција
„Масленица“ и планско чишћење
нашег народа

И ЧЕКУ СА ХРВАТИМА УБИЈАО СРБЕ

Потоњи терориста ОВК командовао гранатирањем Бенковца.
Страдало 350, протерано 11.000 младих и старих

Српски живаљ из РСК напустио вековна огњишта. За многобројна злочина хрватских бојовника нико није одговарао

Протерано становништво кренуло је на далек пут само са основним потрепштинама

Хрвати су деведесетих година сарађивали са међународним „мировњацима“

Тридесет година (22. јануара) је прошло од операције „Гусар“, познатије и као операција „Масленица“ у којој је у двадесет и једном дану 1993. године убијено 350 Срба, а исељено чак 11.000 наших сународника са својих вековних огњишта. До данас, многобројни злочини почињени у том крају, од силовања педесетак жена до смрти цивила, срушених многих српских кућа, остали су некажњени и нико није одговарао.

Војна акција припремана је почетком јануара, а борбе су у задарском залеђу почеле у шест часова 22. јануара 1993. Акцију су оперативно водили Анте Готовина, Јанко Бобетко, Мирко Норац, Анте Росо, а биле су ангажоване све јединице хрватске

војске и полиције. Годину дана раније у Медачком цепу генерал Норац починио је злочине, због којих је много касније суђен и осуђен, али је баш та акција Фрањи Туђману била „препоруча“ за учествовање Норца у новом погрому Срба. Норац је унапређен и постао је најмлађи пуковник Хрватске војске, вероватно и зато што се дивио усташком кољачу Максу Лубурићу.

Равни котари су залеђе Задра и ту је водио пут од унутрашњости према Далмацији. У том крају одувек су живели Срби, а у неким местима готово да није ни било Хрвата. Пре „Масленице“ изведена је акција против крајишких Срба нападом на Миљевачки плато, у јуну 1992, а тиме је била

МАЛИ БРОЈ СЕ ВРАТИО

Данас је овај део Хрватске готово без Срба. Мали број њих се вратио, али су се нашли пред проблемом како да обнове спаљене куће и како до посла. У бенковачком крају Срби су сада мањина, а из године у годину све их је мање. Тако је и у Обровцу, местима задарског залеђа, али и у самом Задру. Њихова је имовина нестала, огњишта спаљена, људи расељени.

У тим данима убијани су и цивили и војници, међу којима и педесет жена и деце српске националности. После акције „Масленица“ наставили су се злочини, па је укупан број жртава 513, а дуг је списак разрушених и спаљених села. Наиме, када је операција била војно готова, наставило се са уништавањем српске имовине са циљем да се Срби никад не врате. Они који нису били протерани завршили су у затворима.

Међу убијеним су били старци, као Јово и Стана Деспот из села Ислам Грчки, а у том месту су убијени и Ана Узелац, која је имала 81 годину, и њен син Мишо. Становнике села који су се за време борби склонили у подруме кућа хрватски јуришници извукли су напоље, мучили и убили. Многи су страдали и приликом бомбардовања, а међу њима је било и мале деце.

Олга Миљевић, Мирко Суботић, Љубица Шекуљица, само су неке од жртава, а сведоци су видели мучења и иживљавања над мештанима који са војним снагама нису имали никакве везе.

Српске куће су редом опљачкане, однесено је све вредно, а онда су запаљене. Страдала је и Црква Светог Георгија у Исламу Грчком, споменици културе, а у збеговима српско становништво напуштало је своју дедовину. Рачуна се да је само у овим збеговима умрло још око 150 људи. Многи су завршили као заробљеници и упућени су у злогласни затвор „Лора“ у Сплиту, а посебно су сурово побијени на Малом Алену припадници српских снага.

отворена могућност да хрватске снаге планирају операцију кодног назива „Гусар“. Српске снаге су биле спремне за напад, али је било погрешних процена да ће

удар прво уследити у западној Славонији, а тек потом у Далмацији.

- Успостављен је прекид ватре 2. јануара 1993. у том делу, али је интензивно планирано да хрватске снаге нападну цело подручје Равних котара и заузму Масленички мост, преко којег је ишао сав саобраћај. Унпрофор, који се бринуо да се поштује прекид ватре, није предузео ништа када су Хрвати кренули у напад из правца Велебита, Сиња и околних места крај Задра. Водиле су се снажне битке око аеро-

РЕЗОЛУЦИЈА

Четири дана пре почетка операције Савет безбедности УН донео је Резолуцију 802, којом је тражено да хрватске војска и полиција прекину борбена дејства. Русија и Велика Британија су тражиле да се интервенише и прекину борбе, али од тога није било ништа.

Како је навео председник Документационо-информативног центра „Веритас“ Саво Штрбац, агресија на ове делове Републике Српске Крајине је извршена у току реализације Венсовог плана, којим је годину дана раније РСК стављена под заштиту мировних снага УН.

- Један од тежих злочина десио се већ првог дана агресије на превоју Мали Алан на Велебиту, у непосредној близини осматрачнице Унпрофора, када су припадници хрватске специјалне полиције из заседе убили и масакрирали 22 припадника Српске војске Крајине с подручја Грачаца - подсећа Штрбац.

За крајишке снаге то је био снажан ударац од којег се никада нису опоравиле. Гранатирани су Бенковац и Обровац, а хрватске су снаге славиле.

- До тада смо се само бранили, а од тада смо кренули напред - говорио је генерал Готовина.

За злочине хрватских снага на Малом Алону, када је убијен 21 српски војник, хрватско тужилаштво добило је 2013. све детаље, али није ништа предузело нити икога кривично гонило, без обзира на јасне доказе о злочину. Нису одговарали ни директни извршиоци злочина, као ни заповедници, међу којима је био Агим Чеку, некадашњи официр ЈНА, а потоњи терориста ОВК, који је командовао гранатирањем Бенковца и Обровца.

Касније су хрватске власти процесуирале многе Србе из тог краја, али и генерала Борислава Ђукића, оптуживши га да је припремао рушење бране Перуча.

дрома „Земуник“ и бране Перуча. Мировне снаге УН уопште нису реаговале, нису се мешале, па су хрватске снаге заузеле цео крај - сведочили су касније многи Срби који су напустили своја огњишта.

Посебно су страдала места са већинским српским становништвом - села Ислам Грчки, Кашић и Смоковић, која су спаљена. Ништа боље нису прошла ни места Земуник Горњи, Мурвица, јер су хрватске снаге рушиле и палиле већину кућа и убијале сваког на кога би наишле.

Јурица Керблер

Извор: *Вечерње новости*

Генерал Владимир Лазаревић:

СВЕТ ЈЕ ВЕЋ ПРИЗНАО ДА ЈЕ РАЧАК ВЕЛИКА ПРЕВАРА

Ако су у Хашком трибуналу одбацили оптужбе против српских политичара и војних старешина за измишљени злочин 15. јануара 1999, ако је „Мондо“ објавио на насловној страни текст о Рачку под насловом „Највећа светска лаж у 20. веку“, чему онда и даље дилеме око Вилијама Вокера и његовог зла

српских снага безбедности и да се, потом, Срби протерају са КиМ. ОЕБС и КВК су имали задатак да консолидују, реорганизују и трансформишу, али и наоружају терористичку ОВК, разбијену после неуспелих припрема и покушаја да у октобру те године подигну устанак. Поражени терористи су били раштркани по планинама Косова и требало их је поново окупити и груписати у војне јединице на територијама Македоније и Албаније, како се јавно говорило, и спремне убацити на територију СРЈ и Србије, односно Косова. Требало их је спремити, јавно се причало „за ратно косовско пролеће“. Али, свакако, и наоружати их, јер су наше безбедносне снаге, разбијајући их, од терориста одузеле и заплениле ујесен 1998. на стотине тона модерног наоружања, аутоматских пушака, тешких митраљеза, противоклопног оружја, огромне количине муниције, мина и другог експлозивног материјала и наоружања најсавременије производње, каже у разговору за наш лист српски војсковођа.

Шта се знало и шта се све догађало на Космету непосредно пре 15. јануара 1999. године?

У последњим месецима 1998. и почетком 1999. СУП у Урошевцу, у чијем су саставу биле јединице полиције општина Качаник, Штимље и Штрпце, регистровао је бројне провокације терориста и нападе на цивиле. То је веома добро описао Богољуб Јанићевић у књизи „Рачак – потпуна истина“ у сарадњи са новинаром „Политике“, дописником из Приштине у том периоду, Зејнелом Зејнелијем. Највише и најбруталнији напади били је на путу Штимље – Сува Река, кроз Црнојевску клисуру, где је у заседама и препадима убијено 25 цивила, полицајаца и војника, а чак 35 особа киднаповано. Оперативна сазнања СУП Урошевац говорила су да је на подручју Неродимља, по доласку ОЕБС-а и КВК и периоду од краја септембра 1998. до средине јануара 1999. године, била такозвана 161. бригада ОВК, са седиштем у Рачку, а коју је предводио озлоглашени терориста Шукри Буја. Ова паравојна формација имала је задужење за ликвидације, злочине, монструозна убиства, киднаповање и много тога против становништва на Косову и Метохији.

Да ли се знало да се нешто припрема, каква су сазнања снага безбедности СР Југославије и Србије била о намерама НАТО-а?

У том периоду имали смо пет центара центара безбедности у Приштини, Косово-

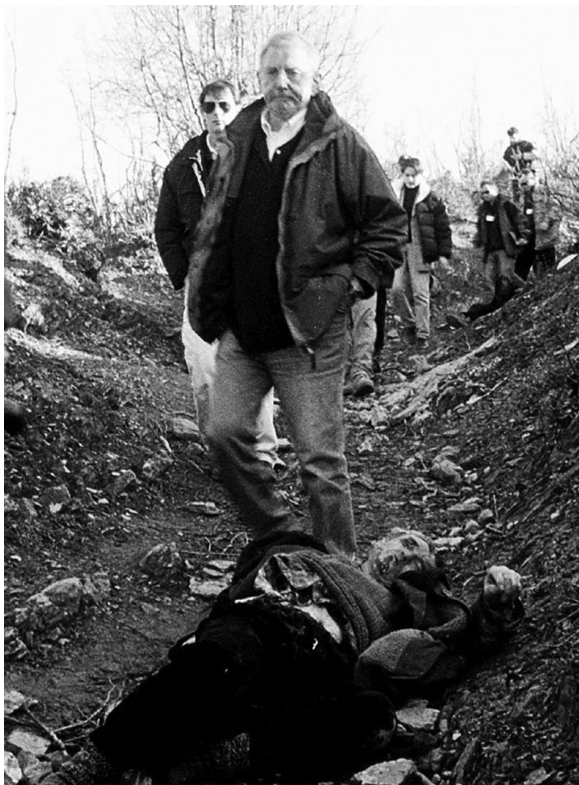
Навршавају се 24 године од догађаја у селу Рачак, на Косову и Метохији, када су 15. јануара 1999. у акцији српских снага безбедности разбијене терористичке групе тзв. ОВК, које су илегалним путем са територије Албаније упале у Србију и на Косово. Тај догађај искоришћен је за оптужбе против СР Југославије и Србије, јер су наводно у Рачку убијени цивили, а касније и као повод за агресију на нашу земљу и незапамћен злочин НАТО-а у Европи какав није забележен после Другог светског рата.

О агресији 19 земаља северноатлантске алијансе на независну државу СР Југославију, на Србију и Косово, о Рачку и фабриковању лажи говори легендарни генерал Владимир Лазаревић, командант Приштинског корпуса и Треће армије Војске Југославије, касније и заменик начелника Генералштаба ВЈ.

„Све зло стигло је на Косово доласком мисије ОЕБС-а на челу са Вилијамом Вокером, светски познатом по изазивању немира у независним државама попут Никарагве и другим широм света и 1.400 чланова Косовске верификационе комисије. Та КВК је била велика међународна превара, јер ни злочинац Вокер, ни верификатори нису скривали своју намеру – да се по сваку цену на Косову изазове сукоб са припадницима

ској Митровици, Гњилану, Призрену и Пећи, од којих су свакодневно стизали обавештајни подаци о припремама за нападе и ликвидацију Срба и другог неалбанског живља, али и Албанаца лојалних СР Југославији. Било је, буквално, понављање сценарија са пијаце Маркале 1994. у Сарајеву. Постављан је експлозив на пијацама у Подујеву, Приштини и Митровици, страдали су цивили, у највећем броју Албанци и, што је занимљиво, на све то међународна заједница није реаговала. Јасно нам је било да се спрема нешто веће и опасније. Онда је 14. децембра 1998. покушан упад више од 150 терориста такозване ОВК из Албаније на Косово. Пошто су терористи ушли илегалним путем преко ноћи на Косово, пред јутро су између Паштрика и Призрена разбијени и сви ликвидирани, а њих осам је заробљено.

Непун сат касније на место окршаја стигли су верификатори, који су регистровали шта се све догодило и записали у званичном извештају да су терористи ушли са територије Албаније и да су били до зуба нао-

Вилијам Вокер над телима припадницима ОВК преобучених у цивиле

ружани. Када су на саслушању о свим злочинским намерама и плановима проговорили и заробљени терористи, све је такође званично записано.

Једноставно верификатори нису имали ни куда, ни где... А било је, мора се рећи, међу њима и поштених и савесних, који су сарађивали са нашим тимовима за сарадњу са НАТО. Елем, о томе се ћутало тачно месец дана, али није се у ОЕБС-у и КВК и код Вилијама Вокера седело скрштених руку, смишљали су подлости и онда измислили Рачак, и лажима и неистином све то искористили као повод за напад и агресију на нашу земљу само два месеца после тог догађаја. И све по плану и уз помоћ Ције и Пентагона.

Има ли уопште неких дилема око Рачка данас, 24 године касније?

Две су ствари основне око евентуалних дилема, мада мислим да их уопште нема. Прва је свакако јединствена одлука тужилаца у Хагу да се одбаци прва тачка оптужнице у поступку против председника Србије Слободана Милошевића, а касније и против свих српских политичара и војних старешина изведених пред трибунал, а у којој је била оптужба за наводни масакр српских полицајаца и војника у „Јарузи“ поред Рачка.

Један од хашких истражитеља, мислим да је то био поручник Вилем Кели, искористио је сателитске снимке НАТО-а од тог 15. јануара 1999. године. НАТО је снимао све што се збива на седам великих и неколико мини-локација и Кели је утврдио да је на две мини-локације било седам убијених терориста ОВК, на једној три, а на другој четири.

Тог преподнева, 15. јануара 1999. године, по наређењу шефа мисије ОЕБС-а злогласног Вилијама Вокера у „Јаругу“ је, а не зна се одакле, доведено још четрдесетак убијених терориста, скинуте су им униформе и пресвучени су у цивилну одећу. Вокер је прогласио масакр над цивилима од стране српске полиције и војске, мада се знало да ниједан српски војник никада тамо није учествовао ни у каквим дејствима. Та превара је одмах откривена, лаж Вокера је разголићена. Најпре од стране Данице Маринковић, судије и српског истражног тима у Приштини, која је прва стигла у Рачак и, касније, пред Хашким трибуналом доказала аргументовано да ни један цивил није убијен, односно да је то била гнусна лаж Вокера. У својој књизи „Судија у рату и миру“, ова храбра Српкиња и изузетна жена, судија професионалац, записала је све о овој превари у Рачку, али и шта је све проживела после НАТО агресије, све о Хашиму Тачију и Фатмиру Лимају и другима.

Ова превара је утврђена одмах и ангажовањем српских и међународних патолога у Приштини на челу са проф. др Вујадином Оташевићем и госпођом Хелен Ранте, патологом из Финске. Децидирано су обдукцијом допремљених лешева из Рачка у Приштину утврдили да су сви имали прострелне и устрелне ране, а да им је цивилна гардероба у коју су били преобучени – била неоштећена и, посебно, да није било ниједног цивила међу жртвама.

Друга ствар дошла је из Француске, чланице НАТО-а, у којој је прошле године високотиражни дневни лист „Мондо“ објавио на насловној страни текст о Рачку под насловом „Највећа светска лаж у 20. веку“...

Вокер је ових дана изјавио да ће објавити књигу о Рачку, имате ли неку поруку за њега?

Пошто је његова лаж дефинитивно доказана и осуђена од стране свих, стручне и међународне јавности, било би најпоштеније, макар и да се не каје за она зла и злочине која је учинио, да призна да је преварио

Читамо и слушамо да ће се Србија у вези са важним питањима постављати у складу са својим интересима. Тако, Србија ће се по критеријуму својих интереса постављати према кампањи Запада да тзв. Косово учлани у међународне организације, затим, према притисцима Запада да уведе санкције Русији, према плану Шолц-Макрон. Такав критеријум коликогод изгледа логичан, оставља простор за различита тумачења шта би у одређеним околностима могло да се оцени као интерес Србије. Ово, утолико пре што се редовно, уз погледе на егзистенцијална државна и национална питања, укључујући и на будућност Косова и Метохије, нашироко говори о високом степеном економске и финансијске зависности Србије од Запада (инвестиције, трговина, донације, „бенефити“, заједничке вредности и сл.).

Принципијелно је неприхватљиво да се питања суверенитета и територијалног интегритета, као круцијална питања трајног опстанка државе и нације, третирају у пару са економским, финансијским или питањима чланства у ЕУ која су, неупоредиво мање значајна и подложнија брзим променама. Колико год жељни инвестиција, бржег развоја и бољег живота није упутно да се полакомимо и брзоплето ослоњимо на било каква и било чија обећања, поготову на спаткоречива обећања оних који су нас толико пута у историји жедне преко воде превели. Једноставно, морамо бити начисто, да то нису упоредиве вредности и тиме се руководити у свакој прилици. Морамо узети у обзир и чињеницу да су у историји Европе и нека друга наметнута решења нуђена као „спашавање мира“, а у стварности су широм отварања врата глобалној катастрофи. Не сме се здраво за готово примити да је отимање Косова и Метохије од Србије данас мање релевантно за мир и безбедност у Европи него што је то био случај немачког отимања Судета септембра 1938. од Чехословачке, уз секундирање Француске, Велике Британије и Италије. Вредно је подсећања да је и тада то рађено „иза леђа Русије“ што се покушава и данас са отимањем Косова и Метохије. Имају ли то историјско искуство у виду Шолц и Макрон као и САД које тако здушно подржавају њихов план за насилно одузимање Косова и Метохије од Србије?

Црвена линија

Или су нови хазардери у својој надмености умислили да су месиде спасења мање обдарених?

Чини се да недостаје доследно позивање на принципе, право и Устав Србије који су основа трајне заштите виталних националних и државних интереса. За Србију као независну, суверену и мирољубиву земљу принципи представљају најпоузданији ослонац, право и обавезу. То је њена историјска тековина, обележје идентитета и залага њеног угледа у Европи и свету. Парадоксално је да, док високи представник САД Дерек Шоле током званичне посете, усред Београда поручује да је неопходно поштовање „устава“ криминалне, сепаратистичке творевине, нико не осети потребу да га, бар протоколарно, подсети на принцип поштовања Устава Србије! Уосталом, управо смо обележили 140 година дипломатских односа Србије и САД!

Принципијелно посматрано „црвена линија“ не треба да буде само чланство тзв. Косова у ОУН, већ чланство у било којој ме-

Ситуација у вези са Косовом и Метохијом

ПРИНЦИПИ ШТИТЕ ИНТЕРЕСЕ, А НЕ ОБРАТНО

Неприхватљиво је да се питања суверенитета и територијалног интегритета, као круцијална питања трајног опстанка државе и нације, третирају у пару са економским, финансијским или питањима чланства у ЕУ која су, неупоредиво мање значајна и подложнија брзим променама

ПИШЕ: Живадин Јовановић*

ђународној организацији суверених држава. Видимо да се тзв. „фуснота са звездом“, тактиком корак по корак, претвара у некакву „звезду водилу“, која сепаратистичкој врхушки из Приштине отвара врата појединих међународних асоцијација, форума и мисија, а ми смо на јавном плану, мање више, индиферентни, или чак и задовољни, тешећи се да се, ипак, поштује „звездича“. Кратковидо! Инфериорно. Пошто знамо да је тактика Запада да се делимични међународно-правни субјективитет комплетира у неколико корака, онда, штагод нам нудили или говорили, не можемо прихватити улогу пасивног регистратора или посматрача. Гдегод, кадгод се нека понашања и потези било којег фактора на међународном плану тичу наших интереса морамо имати активан

став и јасну, одговарајућу дипломатску реакцију.

Када је реч о лобирању Запада за чланство у Савету Европе, поред јасног принципијелног супротстављања, нормално би било и формално свакој земљи чланици правремено изнети став да би Србија такав потез третирала као грубо кршење основних принципа и критеријума СЕ, контрапродуктиван преседан и провокација! Принципијалних аргумената има на претек.

Узурпација мандата СБ

Што се тиче притисака за увођење санкција против Русије, њих је увео Запад а не Савет безбедности УН који је за такве мере једини овлашћен орган на свету, зато су оне једностране, правно неосноване. Уз то санкције су, као што је Србији из болног сопственог искуства добро познато, нехумане. Србија их не прихвата из принципијелних разлога, а не из рачунцијских интереса. Огромна већина светске заједнице, међу којима су и стратешки партнери Србије, такође не прихвата санкције Запада против Русије. Србија није против света већ против кршења владавине права и принципа у међународним односима. Србија је са са земљама које чине три четвртине земаља света и светске популације.

Судећи по изјавима званичника и већине домаћих аналитичара, изгледа да смо задовољни ставом Шолеа да Заједница српских општина (ЗСО) мора да се формира. У сенци таквих реакција остаје Шолеов став – али у складу са „уставом“ тзв. Косова. Иако је ЗСО прихваћена као компромис пре 10 година, без ичијег позивања на ичији устав, сада нам се, изгледа, нуди редукована ва-

ријанта –ЗСО без извршних овлашћења, али као део новог компромиса у виду „плана“ Шолц-Макрон, унапређеног у „план ЕУ који подржавају САД“. Сме ли ико званично да постави питање, није ли ово еклатантна узурпација мандата Савета безбедности УН, неовлашћено вршење туђих послова? „Олакшавање дијалога страна“ што је улога ЕУ одређена резолуцијом ГС УН, не може бити покриће ни за било какве притиске, уцене, рокове, „диллове“ или ултимативне планове, ма од кога долазили. Рат у Украјини, признавање илегалне сецесије Приштине од водећих сила Запада и њихових сателита на валу злочиначке агресије НАТО 1999. нису разлози за релативизацију потребе непрекидног истицања принципијелних позиција Србије заснованих на међународном и уставном праву.

У вези са тзв. планом Шолц-Макрон плус, потребно је увек изнова афирмисати принципијелну позицију да је Србија спремна на дијалог и преговоре који воде мирном, праведном и одрживом решењу које ће бити у складу са Повељом УН, резолуцијом СБ УН 1244 и Уставом Србије. Све што није извршено из резолуције СБ 1244 и договора постигнутих у међувремену, потребно је да се претходно изврши. Треба јасно ставити до знања да Србија неће прихватити трговину нити наметнуто решење супротно међународном праву и њеном Уставу. Свима у старту сваког дијалога о будућности треба помоћи да схвате да је резолуција СБ УН 1244 озакоњени компромис најважнијих чинилаца глобалних односа и за Србију докуменат трајне важности све до његовог потпуног извршења. Србија очекује од ЕУ, од сваке њене чланице појединачно, као и од земаља које подржавају улогу ЕУ, пуно поштовање резолуције СБ УН 1244, као и мандата ГС УН који је дефинисан као „олакшавање дијалога страна“. И ништа више од тога.

Добро је што је Србија препознала настојања Запада да, из својих геополитичких разлога, изољује Савет безбедности, посебно Русију и Кину, као његове сталне чланице и стратешке партнере Србије, од процеса дијалога и решавања питања Косова и Метохије. Немар према историји, поготову од стране Француске и Немачке, изазива дубоку забринутост.

Национални интереси

Најзад, пошто смо већ сви свесни велике економске и финансијске зависности Србије од ЕУ и Запада уопште, дубоко верујем да би било корисно да смањимо причу о томе како у Бриселу, Берлину, Лондону и Вашингтону не би помислили да је Србија скоројевићка творевина спремна на трговину – Косовом и Метохијом и националним идентитетом за њихове инвестиције и донације. На крају, зашто их не подсетити да је само материјална штета коју су изазвали санкцијама 90-их година прошлог века и илегалном агресијом 1999. око 250 милијарди долара. Шта у њихове инвестиције и донације, у међувремену, у односу на ту цифру!? А људске жртве?! А последице коришћења оружја са осиромашеним уранијумом?!

Да, очигледно је потребно и да се подсетимо шта то беше политика уравнотеженог распореда економских интереса као неизоставна претпоставка уравнотежене спољне политике и стабилног међународног положаја.

*Бивши министар спољних послова СРЈ

О КЊИЗИ „Превенција и лечење болести“

ШТИВО ЗА СВАКУ ПОРОДИЦУ

Из пера мр сц. Др Часлава Антића, човека са вишедеценијским искуством, изашло је необично, а већини преко потребно дело из области медицине и лечења

Доктор
Часлав Антић

Удружење војних пензионера Србије је од оснивања у фокусу свог деловања, поред основних статусних питања, имало и здравље људи. Посебно је била изражена едукативна страна кроз писану реч у гласилу „Војни ветеран“.

У сваком броју часописа, већ скоро две деценије, на једној до

две странице писано је о актуелним медицинским проблемима и превенцији медицинске заштите, у складу са временском или епидемијском компонентом.

Као резултат дугогодишњег опредељења УВПС недавно је објављена књига уваженог члана Удружења пуковника у пензији доктора Часлава Антића, који је скоро две деценије „Војни ветеран“ обогаћивао здравственим сазнањима, а читаоце упућивао на медицинску превенцију и збрињавање.

Наслов књиге је „Превенција и лечење болести“ и богатством свог садржаја представља својеврсни породични лексикон основних медицинских знања у форми која је приступачна сваком читаоцу, без обзира на ниво медицинског знања.

Књига је у суштини збир свих битних објављених ауторских текстова уваженог доктора Часлава у „Војном ветерану“ у последњих двадесетак година и његовог дескриптивног прилагођавања едукативној функцији.

Аутор кроз садржај књиге настоји да објасни ширем аудиторијуму да су најважнији утицаји и узроци развоја болести неприлагођавање човека савременим животним условима, како природним тако и друштвеним. Нема здравља и дугог живота ако се угодности савременог друштва у свим областима не прилагоде захтевима биолошке структуре човека, без обзира на његове године и времена у коме живимо.

Шта је рекао отац медицине

Још је Хипократ пре нове ере, кога сматрају оцем медицине, говорио да човек као биће гура здравље од себе, јер његова биолошка структура захтева складан и уравнотежен однос између енергетске потрошње и савремених животних услова. Са-

времено друштво у доброј мери потврђује ову Хипократову мисао, јер је савремени човек у сукобу са природом, па и самим собом.

Војни пензионери су посебна категорија становништва, јер су највећи део свог професионалног живота провели напорно обучавајући младе људе (војнике) у разним временским и климатским условима и најчешће под утицајем стреса. Такво вишегодишње ангажовање оставило је трага на њихово ментално и физичко здравље.

Садашња популација војних пензионера, или боље рећи њен већи део, имала је несрећу да прође кроз стихијску реформу Војске СРЈ, а касније и Војске Србије, што је довело до гашења већег броја гарнизона, а тиме и без већег броја гарнизонских амбуланти преко којих је војно здравство добро функционисало.

У таквим условима УВПС је непрекидно пратило и сагледавало здравствени статус војних пензионера, па је преко војних и државних институција настојало да проблеме здравственог збрињавања реши или бар ублажи.

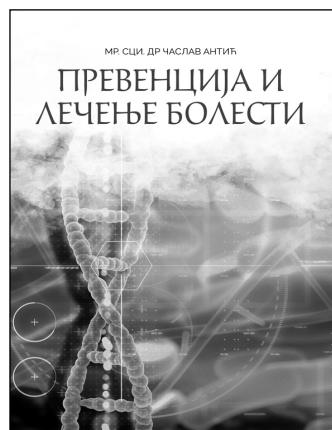
Књига нашег доктора Часлава својим садржајима захвата целину здравственог стања човека и његовог медицинског третмана.

На почетку књиге упознаје нас са свим врстама и аспектима бројних обољења *респираторног система*, посебно актуелно израженим у претходном двогодишњем периоду у ери појаве и деловања ковида-19 и последица које је овај вирус имао на људе уопште, а тиме и на војнопензионерску популацију. У периоду коронавируса, који још увек траје, сугестије даване читаоцима „Војног ветерана“ су биле корисне, стручне и врло делотворне.

У овом делу књиге аутор је посебно настојао да нашу пажњу усмери на широку лезу плућних и бронхијалних обољења, посебно на хроничну опструктивну болест плућа (ХОПБ), као и заштиту од бројних вируса, почев од оних који се односе на разне врсте грипа, па до оних смртоносних (ебола) и др.

Иза овог садржаја логично се наставља опис и едукација о болестима *кардио-васкуларног система*, посебно актуелног, јер је утврђено да корона највеће потешкоће ствара особама са проблемима кардиоваскуларног система и посебно популацију старосне доби пензионера.

Аутор је посветио посебну пажњу, не само са становишта дескриптивних анализа појединих врста болести, већ чак више са аспекта превентивног деловања у смислу обучавања разних назнака које тело даје о

неким врстама кардиоваскуларних обољења и сопствене реакције на уочене промене. Посебно треба нагласити да наше реакције на неку од болести овог система треба да буду правремене, јер технолошки ниво сазнања пружа изузетне могућности лечења и излечења кардиолошких болести.

Значај правременог лечења

У наставку књиге аутор пише о мноштву болести *гастроинтестиналног тракта* и *урогениталног система*

са којима се војнопензионерска популација у свом временском добу најчешће сусреће. Овај део књиге својом саветодавном компонентом даје велики допринос превенцији и самопомоћи у спречавању или развоју многих болести гастроинтестиналног или урогениталног система.

Код болести *гастроинтестиналног тракта* посебно се истиче значај правременог лечења јетре као највеће жлезде у људском организму и негативних реперкусија које болест јетре оставља на друге органе. За популацију трећег доба посебно су изражене болести пробавног тракта (опстипација-затвор, хемороиди, исхрана), јер се ови проблеми природно јављају у каснијем животном добу и дуготрајног су карактера.

Болести *урогениталног система* су такође јако изражене код наше старосне популације и носе велике ризике хроничних болести, које уколико им се не посвети потребна медицинска пажња често имају трагичан крај. То се посебно односи на болести простате, бешике и тежих обољења бубрега. Због тога је неопходна стална контрола ових органа, јер када се болест развије, последице су врло тешке.

Болести *нервног система* су значајан део садржаја ове књиге, посебно због професије којој припадамо, услова у којима смо је обављали и актуелним проблемима са којима живимо ми и чланови наших породица. Посебно је овај део значајан за најстарије чланове, јер су они део нас који је најподложнији разним врстама депресије, деменције, можданог удара, покретљивости, смањења функција слуха, вида и друго.

При крају књиге аутор нас едукује о корпусу *ендокринолошких болести* и исхраном као основној претпоставци здравља и дуговечности човека. Посебну пажњу посвећује болестима штитне жлезде, квалитету крви/мањак гвожђа у организму, шећер у крви, дијабетесу, оштећењу слуха и бројним пролећним невољама.

На крају рукописа аутор нас упознаје, упозорава и саветује о болестима које су последица средине у којој живимо (разне врсте алергија), начина како живимо у складу са савременим технологијом (ИТ технологија) и животном средином коју сами креирамо.

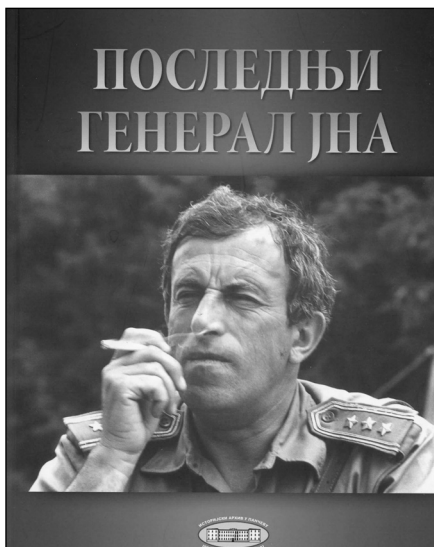
Реч је о својеврсној породичној књизи која испуњава све захтеве савременог схватања и примене достигнућа савремене медицине, не заборављајући да је човек сам највећи ковач здравља, потврђујући изреку старих Римљана, „mens sana in corpore sano“.

Д. П.

Трајни подсетник на последњег генерала ЈНА

ЖИВОТ ПРЕТОЧЕН У КЊИГУ

Књига, по речима мр Златомира Грујића, pilota, пуковника авијације у пензији, аутора предговора, представља збирку аутентичних мемоарских текстова Енеса Тасе, репортажа, изјештаја и вести објављених у новинама и часописима

Генерал-мајор Енес Тасо упамћен је по храбрости, одлучности, патриотизму, високој професионалности и човечности. У генералски чин ванредно унапређен 20. априла 1992. месец дана пре званичног „гашења“ ЈНА, односно формирања Војске Југославије, (20. маја 1992. године). Био је начелник Одељења за оперативнo-наставне послове у Команди Друге војне области (2. ВО).

Последњи генерал ЈНА, уз бројна признања стечена за врхунске резултате у активnoj војној служби и друштву, местима службoвања, тешко је рањен у мучком нападу полицијских и паравојних састава муслиманско-хрватске сепаратистичке коалиције, на колону ЈНА, која се мирно, у складу са постигнутим договором и уз гаранцију међународних мировних снага - УНПРОФОР-а, премештала из старог дела града у касарну у Лукавици, у Добровољачкој улици 3. маја 1992. године.

Генерал Тасо, на лични захтјев, пензионисан је 1. јула 1997. године. Преминуо је 12. августа 2018. године и сахрањен на гробљу у Панчеву, граду у којем је започео и провео готово целу официрску каријеру.

Три године после пресељења генерала Тасе у вечност, његов град Панчево, којег је подједнако волео као и родно Пријепоље, свом се „Заслужном грађанину“, признањем које му је додељено осмог новембра 2016. године, одужио и издавањем књиге „Последњи генерал ЈНА“. Званични издавач вредне и несвакидашње публикације је Историјски архив у Панчеву, а приређивачи су чланови породице - супруга Хатица, (девојачко Међедовић), просветна радница у пензији и синови, који су завршили стоматолошке факултете потпуковник Војске Србије др Ервин Тасо (не-

давно стекао и научно звање доктора наука) и резервни поручник др Дамир Тасо, уз свесрдну, стручну и професионалну, помоћ бројних генералових класића из Војне академије (ВА), колега с којима је радио и сарађивао, сабораца с којима је ратовао, пријатеља с којима се дружио изван службе или стекао ангажујући се у друштвеним активностима у безмало свим местима Јужнобанатског управног округа, али и шире заједнице.

Књига, по речима мр Златомира Грујића, pilota, пуковника авијације у пензији, аутора предговора, представља збирку аутентичних мемоарских текстова Енеса Тасе, репортажа, изјештаја и вести објављених у новинама и часописима, као и есеја више аутора, који у виду личних се-

НАГРАДА „22. ДЕЦЕМБАР“

Пуковнику Енесу Таси је 22. децембра 1991. године додељено највише годишње признање у ЈНА. У образложењу, које је потписао тадашњи савезни секретар за народну одбрану генерал армије Вељко Кадијевић стоји да се Награда „22. децембар“ додељује „за нарочите успехе у руковођењу и командовању војним јединицама и установама којим се доприноси јачању спремности и развоју оружаних снага СФРЈ“.

Он је и последњи лауреат ове награде, која је установљена је 24. фебруара 1955. године наредбом државног секретара за послове народне одбране, као ванредна награда. Додељивана је сваке године за Дан ЈНА, као знак признања ауторима најбољих научних и стручних остварења из области војне теорије и праксе, техничких и других унапређења (проналазака) која значајније доприносе развоју ОС СФРЈ и јачању њене борбене спремности.

Енес Тасо се тако на листи овог изузетног признања придружио бројним генералима: генералу армије Драгољубу Ојданићу, генерал-пуковнику Петру Грачанину, генерал-пуковнику др Владимиру Војводићу, генерал-пуковнику Светозару Марјановићу, генерал-пуковнику Исидору Папи, кардиохирургу, генерал-потпуковнику др Александру Стаматовићу, генерал-пуковнику др Милораду Драгојевићу, професору, генерал-потпуковнику др Радовану Радиновићу, професору генерал-мајору др Милану Вучићу, професору, генерал-мајору др Михаилу Ђукнићу, хирургу, генерал-мајору др Ђорђу Станићу, професору...

ПРИЗНАЊА

За свој предан, савестан и одговоран рад у ЈНА и В Ј, али и ангажовање у друштвеној заједници генерал Тасо је примио бројна признања - од Значке за војне заслуге у обуци омладине у стицању војних знања (1977), Ордена за војне заслуге са сребрним мачевима (1977), Ордена Народне армије са сребрном звијездом (1984), Ордена заслуга за народ са сребрном звездом (1988), Златне значке Територијалне одбране САП Војводине (1988), Плакете општенодродне одбране општине Панчево (1989), Плакете Савеза резервних војних старјешина Југославије (1991), спомен-медаља поводом годишњица ЈНА (1971, 1981 и 1991) и 30-годишњице победе над фашизмом у Другом светском рату (1975), Октобарске награде града Панчева (1992) до проглашења за Заслужног грађанина града Панчева (2016). Посебно драго признање, по наводима породице, му је оно када је уврштен у „Биографски лексикон Златиборског округа“ (издање Удружења Ужичана у Београду, 2006) - наставши се у друштву 500 доктора наука, 280 носилаца Карађорђевог звезде, 500 војних личности, бројних професора, књижевника, новинара, банкара, судија, адвоката, трговца, политичара... Општина Чајетина постхумно му је 2021. доделила признање „Српски витез“.

ћања наглашавају генералов лик, његове људске особине, официрску и командантску способност, храброст и ратничку одважност.

По карактеру и тематици садржаја сабраних у књизи она је споменца генералу Таси, прослављеном команданту 51. механизоване бригаде из састава Новосадског корпуса ЈНА, који је успјешно војевао на ратишту Источне Славоније, организовао и храбро се борио у одбрани Команде 2. ВО ЈНА у Сарајеву и био тешко рањен у масакру - ратном злочину над припадницима ЈНА почетком маја 1992. године у Добровољачкој улици (данас Хамдије Крешељковића), пише Грујић.

„Последњи генерал ЈНА“, публикација обима 298 страна и осамдесетак фотографија, поред предговора, рецензија, увода, биографије Енеса Тасе и листе његових признања, изјава захвалности, је подељена на седам поглавља: Детињство и младост, Војна академија (21. класа ВА КоВ), Мемоари, Источна Славонија, Прекоманда у Сарајево, После рата и Одлазак у вечност. Свакако, највећу и посебну вредност има треће поглавље, најобимнији део књиге „Мемоари“ (додуше недовршени), с обзиром да обухвата период од 1990. до 1992. године, у времену нарастања кризе и њеног врхунца у СФРЈ, крвавог распада и почетка ратних сукоба у бившим југославенским републикама - Словенији, Хрватској и БиХ.

Рецензент Момир Пауновић, дипломирали правник истиче:

- Због изузетних људских особина и официрских врлина, генерал Енес Тасо је заслужио да се о њему напише и објави књига, која би остала као подсећање на једну племениту личност и као пример за

углед будућим генерацијама. Централно место и највише простора у књизи заузима осврт на преломне догађаје деведесетих година прошлог века, када се одвијао последњи чин нечијег сценарија за распад Југославије. Тај део представља аутентично и објективно виђење процеса растакања једне уређене земље.

Овако приређена књига може се сматрати заокруженим животописним мозаиком, својеврсном биографијом генерала Тасе, веродостојним погледом из више

Проф. др Рајко С. Мијовић:

СПОМЕНИК ГОРОСТАСУ

Књига посвећена генералу Енесу Таси је историјска и научна расправа која се подробно бави животом и радом, могао бих рећи, уметника војне вештине, познаваоца људске душе, али и историјске личности, констатовао је у својој рецензији дописни члан Српске академије иновативних наука (САИН), невладине и непрофитне организације која организује и подстиче иновативно-научно истраживачки рад и даје стручни, научни и конкретан допринос у области иновативног стваралаштва.

Сви који су дали свој допринос припреми и издавању ове књиге, на особен начин, осветлили су Тасин светао лик и грандиозно дело човечности. Читаоци имају прилику да прочитају и његове ауторизоване белешке, мисли великог војника, посебно настале у време када смо уведени у џунглу ратних збивања, која су се ширила као ватра, гутајући нам заједничку државу. Мноштво фотографија, војничких и из приватног живота, потврђује лајтмотив ове монографије која приказује уметност руковођења и командовања, али и љубав на делу.

Наведена аутентична сагледавања, сећања, казивања, као и документи и записи који ће будућим генерацијама бити наука и поука у апсурдност рата и свега што он носи. Наша је дужност да, поред чувања сећања, оставимо и сведочанство „како је било“, да се не би поновило. Али да и научимо како размишља и ради човек да бисмо се разликовали од животињског царства, напоменуо је Мијовић у својој рецензији.

углова на његов животни пут и професионалну каријеру. Оно што је написано, потврђује да је реч о човеку изузетних моралних особина и способном, храбром и одлучном војном старешини, безрезервно посвећеном свом животном позиву и до последњег тренутка оданог датог заклетви, закључује Пауновић.

Немогуће је у овом кратком приказу изнети и побројати бројне чињенице о животном и војничком путу генерала Енеса Тасе, човека једнако цењеном у родном Пријеполу, као и Панчеву, за што је за живота доживео признања у обе средине, већ ову Монографију треба прочитати, али и препоручити као неизоставно штиво у образовно-васпитном раду са младим и будућим официрима Војске Србије.

Јосип Новак

Дружење за Дан ЈНА

ОСВЕЖАВАЊЕ УСПОМЕНА

МО УВП Батајница традиционално, по 14. пут, обележила је Дан ЈНА. Дружење је организовано у ресторану Стара Буковица у Батајници власника Николе Кнежевића, старог вука из Далмације од града Бенковца. На дружењу је било присутно 30 војних пензионера, чланова породица, Актива жена и гости. Посебни гости били су председник ОпО УВП Земун Славко Дошеновић, представник Клуба генерала и адмирала и Удружења Васојевића из Брана генерал у пензији Лука Кастратовић, председник цивилних пензионера Батајнице Предраг Штулић и представници ЗУГ „Ђира Личка калдрма – Дрвар“, следбеницима б. личке дивизије са Жељком Бурсаћем на челу, иначе чланом ове месне организације.

Дружење је почело поздравним говором председника организације Рефика Спахића који је поздравно је захвалио што су се одазвали позиву и пожелео угодан и пријатан боравак. „На овај дан многи од нас добијали су унапређења, одликовања, признања, обављано је проглашење најбоље јединице у ЈНА, нивоа чета-батерија и пука-бригаде и зато не можемо и немамо право да заборавимо те дивне дане војничке прошлости. Ово дружење треба свима да буде психофизичка терапија за бољи живот у позним годинама живота и да бар на један дан заборавимо своје проблеме и патње са којима се данашњи војни пензионери носе“, поручио је Спахић.

Као гости за реч јавили су се Славко Дошеновић који је говорио о активностима УВП и добром раду ове организације, а генерал Лука Кастратовић је поздравно присутне и говорио им о активностима Клуба генерала и адмирала у борби за бољи живот и стандард војних пензионера. Предраг Штулић је истакао добру сарадњу ова два удружења.

Затим су уручена признања. Од ОпО УВП Земун плакете су добили Драгош Бадњар, Момир Котлаја и Дејан Ветић, а захвалнице Милорад Остојић, Славица Питман и Жељко Бурсаћ. Књигама су награђени Милорад Видовић и Гордана Божић. Од МО УВП Батајница захвалнице су добили

Милоје Павловић, Милан Бига, Радомир Саватовић, Милутин Кузмановић, Петар Копчалић, Круме Спасовски, Гордана Божић, Милева Арсић, Даница Зукић, Славица Батрла и ЗУГ Ђира Личка калдрма-Дрвар. Жељко Бурсаћ је уручио књигу Путовање у прошлост српског народа генералу Кастратовићу. Луки и МО УВП Батајница.

Уз музику и игру евоциране су успомене из војничких дана које је трајало до касно поподне, са поруком да ће се војни пензионери и даље окупљати и славити дане своје историјске прошлости.

Обележен Дан ослобођења Ниша од Турака

СРПСКА ЗАСТАВА НА ТВРЂАВИ

Полагањем венаца на Споменик ослободiocима на тргу краља Милана, обележена је 145. годишњица ослобођења Ниша у српско-турским ратовима. Вен-

це су положили представници руководства града, војске, Удружења војних пензионера, подружнице Клуба генерала и адмирала, Удружења пензионисаних подофицира, борацких организација и други. У Народном позоришту у Нишу, одржана свечана седница Скупштине града. На седници, традиционално, заслужним нишлијама, појединцима и колективима, додељено је највише признање Награда „11. јануар“. Градоначелница града Ниша, Драгана Сотировски и председник

Скупштине града Ниша др Бобан Џунић су честитали добитницима највишег градског признања

Представници града први пут ове године, положили су венац на Старом гробљу, на споменик Тодору П. Станковићу, који је 11. јануара 1878. године истакао српску заставу на Стамбол капији Нишке тврђаве. Бранислав Радовановић, председник Удружења потомака ратника Србије 1912-1920 града Ниша, подсећа да се овде не ради о класичном ослобођењу, већ о капитулацији

Језик наш насушни

ЗА ЈЕДИНСТВО СРБА

Петнаестог септембар 1918. године пробијен је Солунски фронт. То је био преломни догађај у слому Централних сила у Првом светском рату. У пробоју фронта одлучујућу улогу је имала Српска војска. У част тог догађаја у Србији је 2020. године проглашен 15. септембар за *Дан српског јединства, слободе и националне заставе*. На исти дан, годину дана касније, посланици Народне скупштине Републике Србије једногласно су усвојили Закон о употреби српског језика у јавном животу, заштити и очувању ћириличног писма (Службени гласник РС бр. 89/2021). Закон истовремено садржаја усвојен је истовремено и у Скупштини Републике Српске.

У образложењу је истакнуто да су „разлози доношења овог закона садржани у потреби да се уставне додатне мере чији је циљ неговање српског језика и ћириличног писма као културних и традиционалних вредности и последице шира употреба ћирилице у јавном животу, с обзиром на њен историјски, културни и идентитетски значај“. Према закону, ћирилицу морају користити сви они који послују или обављају делатност са већинским учешћем јавног капитала.

Други скуп мера је стимулативне природе и усмерен је на приватни сектор, пре свега на средства јавног информисања у приватном власништву. Предвиђена је могућност пореских и других административних олакшица приватном сектору који у свом пословању одлуче да користе ћирилично писмо, што укључује и његово коришћење у електронским медијима и приликом издавања штампаних јавних гласила. Културне и друге манифестације које се финансирају или суфинансирају из јавних средстава морају имати лого исписан ћириличним писмом.

По овом закону, Влада Републике Србије је основала Савет за српски језик који прати и анализира стање његове употребе у јавном животу и спроводи мере ради заштите и очувања ћирилице, а има и задатак да даје предлоге и стручна мишљења. За кршење одредби овог закона предвиђене су новчане казне од 50.000 до 500.000 динара.

Министарка културе и информисања Маја Гојковић, нагласила је да доношење Закона о употреби српског језика у јавном животу и заштити очувања ћириличног писма, не угрожава никога ко говори другим језиком или пише латиницом. Такође, примена одредби овог закона неће утицати на службено употребу језика и писма националних мањина.

Здравко Зельковић

Турака и предаји града Ниша Србији.

„После 500 година робовања под Турцима Ниш је један од првих већих градова који се ослободио. То није било класично ослобођење, зато што су у то време Моравска, Тимочка и Шумадијска дивизија, односно корпуси, натерали Турке да потпишу капитулацију, коју је испред турака потписао Рашид-Паша и његов заменик Халил-Паша, тадашњи управник Ниша, а са српске стране, тадашњи пуковник артиљерије генерал Милојко Лешјанин“, рекао је Бранислав Радовановић.

Више од 15.000 српских војника са 100 топова, четири дана је по снегу и веома хладном времену опседло Ниш. Одлучујући напад извели су шумадијски корпус из правца Селичевице и снаге под командом пуковника Милојка Лешјанина са севера. Српска застава се 11. јануара 1878. године завјорила на Нишкој тврђави, а кнез Милан ушао је у град неколико дана касније. У борбама је погинуло 120 српских војника, а близу 800 је рањено.

Зоран Јашовић

Стеван Чановић
(1934-2022)

УЧАВАО ОНО ШТО ДРУГИ НИСУ

Последњег дана минуле године изненада се угасио живот нашег колеге пензионисаног генерал-мајора Стевана Чановића. Био је то шок за породицу и све нас који смо га познавали, па и даље с неверицом прихватамо сурову чињеницу да је Стевановом одласку у вечност. Настала је празнина коју је тешко надокнадити.

Стеван Чановић Рођен је 10. октобра 1934. године у селу Петровић, које припада општини Штимље, у јужној српској покрајини Косову и Метохији, од оца Иве и мајке Велике. Одрастао је у многочланог породици са браћом Данилом и Рајом и сестрама Даринком, Олгом и Надом. Било је то време сваковрсне оскудице и непрестане борбе за живот. Одрастао је на епским причама о јунаштву српских ратника током Првог светског рата. А онда је дошао Други светски рат. Суков, дуготрајан, крвав и разарајући. Памтио је слике рата, а патриотизам који је у њему буктао пресудно је утицао на каснији избор часне и захтевне професије официра.

Основну и средњу школу завршио је у Урошевцу. Није се нимало двоумио када је требало одлучити у којој институцији да настави даље образовање. Изабрао је Војну академију копнене војске у Београду. Сусрео са младићима из свих крајева Југославије који су се такође определили за позив официра. Заједно су савладавали прве лекције, учили стројеви корак, како се рукује оружјем, учествовали у настави на полигонима, били на логоровању... Стекавши прве утиске о војсци, посебно упознавши одлике појединих родова, определили се за смер оклопно-механизованих јединица. Знао је да су јединице у оклопу главна ударна снага Копнене војске.

После завршене Војне академије 1953. године следиле су задаци на оспособљавању младића за одбрану земље. Обављао је дужности командира вода, командира чете, команданта батаљона и помоћника начелника Штаба за оперативну-наставне послове. Успешно обављање дужности препоручили су га за даље стручно савршавање. Постао је слушалац Више војне академије коју је са високом просеком завршио 1965. године.

Стевана су чекале нове професионалне обавезе. Постављен је на дужност начелника Штаба бригаде, а потом је унапређен у команданта бригаде. Реч је о веома тешким трупним дужностима, током којих је требало показати све квалитете свестрано образованог официра са ве-

ликим искуством.

Имао је талента за теорију и науку. Изучавао је теорију ратовања, посветио се искуствима из савремених оружаних сукоба, учествовао је оно што многи нису и доносио закључке који су значили помак у теоретским сферама.

Претпостављени су учивши Стеванов таленат за теоријска истраживања и унапређења праксе у вођењу оружане борбе, определили га најпре за начелника Катедре тактике у Школском центру оклопних и механизованих јединица, а потом му повериле дужност начелника Катедре тактике у Командно-штабној академији.

Аутор је више скрипти и непосредни учесник у изради студија тактике и доктрине у оквиру Командно-штабне академије.

Током војне службе Стеван је похађао и с успехом завршио више специјализованих курсева којима је проширио знања, али и видике када је реч о употреби војске у рату. Пажљиво се опходио према постулатима војне науке и трудио да пружи сопствени допринос развоју војне мисли, а нарочито теорији ратне вештине.

Ратну школу окончао је 1971. године. То му је и омогућило да се питањима одбране земље бави пре свега на стратегијском нивоу. Период у којем је Стеван најплодније стварао, карактеристичан је по развоју система општенародне одбране и друштвене самозаштите.

Врхунац Стеванове официрске каријере догодио се 1991. године, када је ванредно унапређен у чин генерал-мајора. Ванредно се у чинове генерала унапређују углавном официри који су дали велики допринос одбрани земље, а Стеван је управо био таквог кова.

По одласку у пензију, то јест када је основано Удружење војних пензионера Србије, Стеван је био активан у нашој организацији. Својом мудрошћу, знањем и саветима помогао је Општинском одбору УВПС Палилула, на чему смо му изузетно захвални.

Стеванов одлазак у вечност велики је губитак за све нас. Живеће у нама и генерацијама које долазе по делима које је за живота подарио нашој земљи. Нека је вечна слава и хвала генерал-мајору Стевану Чановићу.

Љубомир Драгањац

Култура сећања

ЈУНАК БАЛКАНСКИХ РАТОВА

Генерал Божидар Јанковић командовао је српском Трећом армијом која је у ратовима вођеним за ослобођење Србије од османлијске власти 1912. и 1913. године ослободила Косово и Метохију

Д а Србија и њена војска инсистирањем на култури сећања већ годинама поклањају значајну пажњу националној историји и људима заслужним за победе у ослободилачким ратовима, показује и недавно обележавање 102 године од смрти генерала Божидара Јанковића, истакнутог српског војсковође, команданта значајних војних јединица у српско-турским и балканским ратовима за независност Србије и Првом светском рату, највећем дотадашњем сукобу на планети.

Генерал Божидар Јанковић био је један од најспособнијих официра српске војске тог времена. У војску је ступио 1869. као двадесетогодишњи питомац 9. класе Артиљеријске школе. Све војничке чинове, од каплара, преко поднаредника и наредника, прошао је још током школовања, да би 1874. године, по завршетку, био произведен у инжињеријског потпоручника и водника прве пионирске чете. Било је довољно само годину дана за унапређење у инжињеријског официра Црноречке бригаде. Још током школовања истакао се као врсни лидер и организатор различитих активности у класи, па је међу друговима био веома омиљен и поштован. Међу његовим класицима били су многи касније истакнути официри и команданти, од којих су најпознатији генерали Леонид Соларевић, Вукоман Арачић и Димко Николић.

Генералштабна служба

Као добар организатор и оперативац врло брзо је постављен и за генералштабног официра у чину капетана прве класе. Током ратних година, од 1876. до 1881, био је, поред осталог, шеф штаба Ђупријске и Чачанске бригаде, Алексиначке окупационе војске, Ибарске дивизијске области... У јануару 1881. године као капетан прве класе прелази у Главни генералштаб, да би фебруара следеће године био постављен за командира 1. чете инжињеријског батаљона. Већ после годину дана премештен је у штаб Команде Активне војске, а затим враћен у Главни генералштаб. Све је то била припрема изузетног официра, доказано на бројним различитим дужностима,

ИЗ БИОГРАФИЈЕ

Божидар Јанковић је рођен 7. децембра 1849. у Београду. Основну школу и шест разреда гимназије завршио је у родном граду. У 9. класу Артиљеријске школе примљен је 1869. године. После дуге и тешке болести преминуо је 7. јула 1920. године у Херцег Новом. Сахрањен је на Новом гробљу у Београду.

Носилац Албанске споменице и бројних највиших домаћих и страних одликовања.

за генералштабну струку. За вршиоца дужности команданта 9. батаљона сталног кадра постављен је 19. октобра 1883. године.

У припремама пред нови рат, који је Србију чекао 1885. године, генералштабни капетан 1. класе Јанковић био је најпре командант железничке станице у Лапову, а затим и помоћник начелника штаба Команде Нишавске војске. После десетак дана постављен је на нову дужност у Операцијско одељење Врховне команде. Две

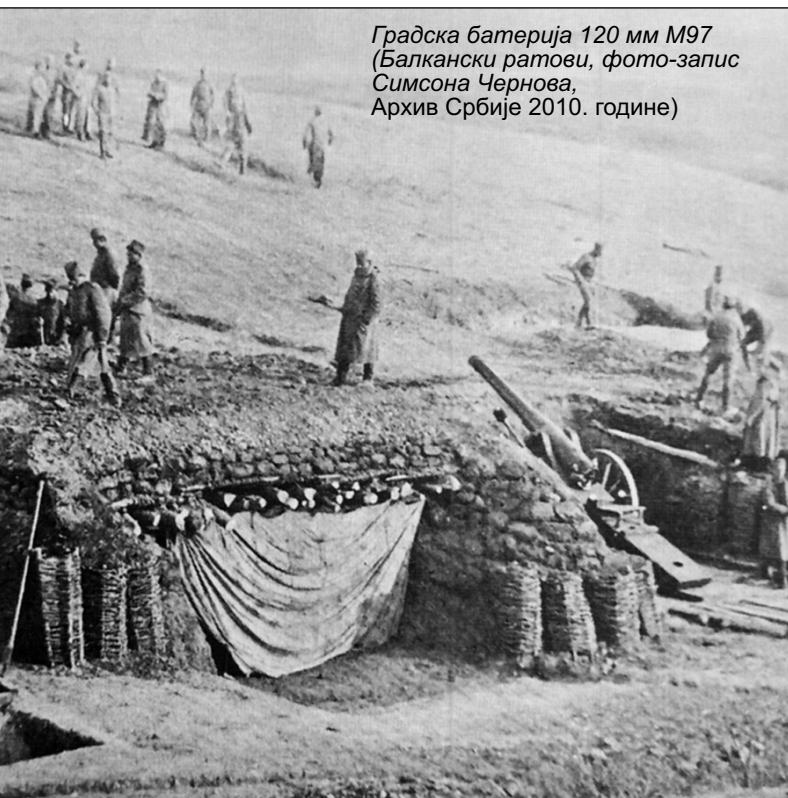
године касније, децембра 1887. на дужности је начелника Штаба Команде Тимочке дивизијске области, а од априла 1889, одређен је за начелника Штаба Команде Моравске дивизијске области. Две године биле су довољне и за нову дужност. Већ 8. јуна 1891, постављен је за шефа Генералштабног одсека Општевојног одељења Министарства војног.

И као што звања и чинови расту, тако се и дужности умножавају после краћег боравка у трупи, где је био командант Шумадијског пука, Јанковић се враћа најпре у Министарство војно, а затим у Генералштаб. Затим је командант Тимочке дивизијске области, па начелник Штаба Команде Активне војске. Министар војни постао је 27. априла 1901, да би већ средином октобра исте године, по својој жељи, био пензионисан у чину пуковника.

Пензија, међутим, за пуковника Јанковића није значила и мировање. Био је председник „Народне одбране“, организације која је иницирала и реализовала многе успешне битке у ратовима од 1912. до 1918. године, с којом је учествовао у четничким окршајима на простору Старе Србије и у борбама за ослобођење Македоније. У активну војну службу враћен је у чину генерала 1902. године и постављен за команданта Моравске дивизијске области, да би већ следеће године, опет по својој молби, други пут пензионисан. Али, не и заборављен.

Командант Треће армије

Борба тражи храбре, бескомпромисне, одлучне команданте. Србија се спрема за коначно ослобођење од Турака, па јој је доказани војсковођа поново био неопходан. Ратним распоредом Врховне команде генерал Бо-

Градска батерија 120 мм М97
(Балкански ратови, фото-запис
Симсона Чернова,
Архив Србије 2010. године)

Генерал Божидар Јанковић са Штабом Треће армије

Двадесетпетогодишњица Кумановске битке свечано је обележена 1937. године. На Зебрњаку је 30 октобра у присуству 50.000 људи освештан споменик погинулим српским војницима у Кумановској бици. Пред државним и војним врхом, као и окупљеним грађанима војска је извела приказ Кумановске битке.

Одавање поште генералу Јанковићу на београдском Новом гробљу

Жидар Јанковић постављен је за команданта Треће армије. На том месту досегнуће највеће војничке и ратничке домете. У балканским ратовима командовао је Трећом армијом која је ослободила Косово. После тих успеха поново је преведен у активну војну службу и, као командант Треће армије, учествовао је у српско-бугарском рату 1913. у преломним биткама код Овчег поља и Брегалнице.

Почетком Првог светског рата 1914. године генерал Јанковић је начелник штаба Врховне команде црногорске војске. Боравећи на Крфу, већ у годинама, био је мање ангажован у обављању војних дужности, али није напуштао војску. Консултован је током

опоравка и обнављања српске војске и припрема за пробој Солунског фронта. По окончању рата у Краљевини СХС био је заповедник Савске дивизијске области, а затим командант новоформиране Четврте армијске области, са седиштем у Загребу.

Уз многобројне војне дужности Божидар Јанковић бавио се наставничким, публицистичким и јавним радом. Био је професор Војне академије, члан Академског савета, председник Војнодисциплинског суда, уредник војног часописа „Ратник“ и „Службеног војног листа“.

Душан Глишић
Извор: Одрбрана

За оне који се чешће отискују у свет

ЛЕКОВИ БЕЗ КОЈИХ СЕ НЕ КРЕЋЕ НА ПУТ

Медикаменте за терапију хроничне болести, за спуштање температуре, против повраћања и болова и за прву помоћ требало би понети без обзира на то да ли путујете на једну седмицу, 10 или 30 дана

Старије особе често имају потребу да на пу понесу више лекова

Уз добро расположење, буџет уштеђен током читаве године и пасош, ако се прелази граница, сви путници уочи поласка на годишњи одмор требало би да спакују личну и породичну апотеку. Медикаменти и средства за прву помоћ обавезни су сапутник било да се одлази на море, планину, у бању или на једнодневни излет. Инвентар у путној медицинској торбици зависи од тога да ли су особе које путују хронични болесници јер је њима потребна редовна терапија, за све дане боравка ван места становања.

Прво и основно правило јесте, уколико се одмара у домовини, спаковати здравствену књижицу, а за одлазак у иностранство попису путног здравственог осигурања.

У приручној апотеци на самом врху требало би да стоје лекови против мучнине током војже, као и редовна терапија за особе које пију лекове у тачно одређеним временским интервалима, пумпице за астму, лекови за кардиолошке болеснике, инсулин за дијабетичаре.

Да би се избегле непотребне компликације и понекад баналне ситуације које знају да покваре летовање, попут плика, убода, посекотина, при руци би требало да буду фластери, средства против убода инсеката, завој, влажне марамиче, хидроген, стерилна газа, повидон-јод. У последње две и по године живота у условима пандемије већина становништва се навикла и при свакодневним, кратким релацијама уз себе носи средство за дезинфекцију руку, влажне марамиче, алкохол у спреју.

Многи забораве да пре паковања лекова провере датум истека важења. Веома је важно да се пре убацивања у кофер провере рокови трајања. Сви лекови требало би да буду у својим оригиналним паковањима. Посебно

уколико се путује авионом и ка дестинацијама где су царинске контроле строге. Многе државе имају своје прописе и листе дозвољених медицинских средстава и количина, те би се и о томе требало обавестити.

Понесите довољно крема и других средстава за заштиту коже од сунца. Препорука је да се користе креме с високим заштитним фактором, лосиони и млека за негу коже после сунчања без обзира на то да ли се борави на мору или планини. Немојте заборавити да негујете усне јер и оне могу да изгоре. Главу покривајте качкетима, шеширима. Обавезне су и наочаре са UV заштитним стаклом.

Изабрани лекари и фармацеути у апотекама увек препоручују да путна аптека обавезно садржи топломер, лекове против болова и скидања повишене температуре, за одрасле у форми таблета или шумећих таблета. Ако се путује с децом, обавезно је понети сируп и чепиће који се користе за обраде повишене телесне температуре код малишана. Иако нису лекови, породице које путују с најмлађима морају да понесу довољне количине, на пример, млека у праху, кашица за бебе.

Ориблете или спреј за дезинфекцију уста и грла такође је добро имати на путовању јер су прва помоћ у спречавању развоја инфекције грла или кашља.

Услед промене климе, дугог путовања, нових намирница у исхрани, употребе неконтролисаних пијаће воде, често се јављају стомачни проблеми. Дијареја или затвор су стања с којима се суочавају многи током одмора. Лекове против ових тегоба, који се могу купити у слободној продаји и поспешују рад стомака и стање цревне флоре, попут медицинског угља и пробиотика, такође би требало имати у путној апотеци. За децу и раствор за надок-

Тегобе које се јављају због хроничних обољења вена пацијенти су обично спремни дуго да трпе. Тако подносе осећај тежине у ногама, свраб, отоке, ноћне грчеве, трњење... Како болест одмиче, на потколеницама кожа почиње да се тањи, оштећује, пуца и настају ране које дуго и тешко зарастају. Ипак, многи одлажу решавање проблема, које обично подразумева одлазак на операцију.

Пандемија вируса корона додатно је код многих одложила одлуку о операцији вена, посебно што се модерне технике лечења, уместо класичних операција, морају платити из свог џепа. И у време када нема ванредних ситуација и страха од новог вируса, само једна од четири особе затражила би помоћ лекара због вена, податак је који је својевремено изнео чувени експерт у овој области проф. др Атанасиос Ђаникас, који је био гост наших лекара.

Кад је реч о венама, важи правило да се операција не одлаже за старије доба, јер тада је ова интервенција скопчана с више ризика, а по правили на ред стигну и друге бољке. Посебно су сложене ситуације када неко треба да оперише кук, а има проширене или лоше вене, па се ортопедска интервенција одлаже или чак не ради због ризика од тромбозе.

наду течности, уколико дође до дехидратације. Сезонске алергије, које све више попримају епидемијске размере, изискују да особе које пате од ослабљеног имунитета и манифестних стања морају уз себе имати антиалергијске лекове. Управо промена средине може да изазове бурне реакције организма.

Најбоље је бити опскрбљен познатим лековима, које сте и раније користили, од познатог и лиценцираног произвођача у вашој земљи. Немојте се ослањати на могућност куповине лекова на свом одређишту.

У многим земљама примењују се различити стандарди паковања, услед језичке баријере може да се путник не може добро споразумети са апотекараром. У ургентним ситуацијама, кад је потребно купити лек, водите рачуна да се куповина обавља само у лиценцираним апотекама, продавац издаје рачун да је лек неотворен, садржи упутство и обавештење о нежељним реакцијама.

Ако се због одмора мења временска зона, то не значи промену интервала терапије. Лекове треба узимати према времену од последње дозе, а не према локалном добу дана. Водите рачуна о начину чувања лекова на путовању, као и да екстремне временске (не)прилике могу смањити ефикасност многих лекова. Путну апотеку увек имајте уз себе, у ручном пртљагу понесите довољну количину за све време одмора, плус мало више у случају кашњења.

А. Цветићанин

Проблеми са проширеним крвним судовима на ногама

НА ОПЕРАЦИЈУ ВЕНА ШТО МЛАЂИ

Иначе, осам од 10 људи има неки проблем с венама, жене у чак 70 одсто случајева. Занимљиво је да оштећења вена могу бити знатна, а тегобе мале, али и обрнуто: да оштећења вена не буду тако велика, а клиничке тегобе веће јер не реагујемо сви једнако. Обично особе у четрдесетим већ примећују отоке на ногама, а како године одмичу и болест напредује, уочавају се карактеристичне мреже вена, али и задебљања које жене више доживљавају као естетски него здравствени проблем и одлучују се за операцију.

Тегобе због проширених вена могу да се ублаже такозваном еластичном компресијом: ношењем еластичне чарапе, која помаже проток крви кроз вене. Помаже и када се смањи килажа, оставе цигарете и уведи физичка активност.

Неке од минимално инвазивних метода лечења су склерозација, ендовенска термичка аблација ласером или радиофреквентном енергијом, а у неким случајевима мора да се уради класична хируршка интервенција.

О. П.

На задебљањима вена често се отворе и ране

Очигледни трагови болести на стопалу

ОПАСНА ТРОМБОЗА

Проблеми који се јављају код венских болести некада се не виде голим оком и не морају да имају симптоме који би јасно указали да је стање погоршано или озбиљно. На пример, дубока венска тромбоза настаје када се уједној од дубоких вена формира крвни угрушак што доводи до озбиљних ограничења протока крви. Угрушак у венама се може појавити било када, а уколико се не лечи на време може довести до тешких компликација. Такође, уколико је неко болестан, повређен или привремено спречен да се креће, изложен је повећаном ризику за стварање угрушка у крви. Најчешћи фактор ризика за појаву болести вена је генетска предиспозиција, а ризик васкуларних болести повећава се са старењем.

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, од носно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Насловна
страна:

Милен Чуљић

Година XXI. Број 228 ЈАНУАР 2023

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

*Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

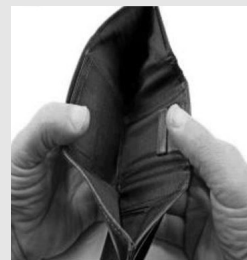
Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висуину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Ко има дућачак језик,
остаје крајњих рукава.*

*Док неке уразумимо,
шошалоно ћолудимо.*

*Тек кад ми „падне мрак
на очи”,
све јасно видим.*

*Поједини ћолићичари
ћонављају ћрешке.
Зар нису чули за
иновације?*

*Оћићили смо ћредалеко у
сваћи.
Саг не знамо да се
враћимо.*

*Морал му је као радно
одело.
Ућлекан!*

Душан Старчевић

TANJA dent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ”

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х